

SPT

Pensioenfonds

tandartsen en tandarts-specialisten

Jaarverslag 2009

**Stichting
Pensioenfonds
Tandartsen en
Tandarts-specialisten**

Stichting Pensioenfonds
Tandartsen en Tandarts-specialisten
Akerstraat 92, 6411 HD Heerlen
Postbus 4471, 6401 CZ Heerlen
Telefoon: 045 - 5763 333
Telefax: 045 - 5741 117
E-mail: infobestuur@spt.nl

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 41179456

**Verslag over het boekjaar
1-1-2009 t/m 31-12-2009**

Inhoud

	Pagina
Voorwoord voorzitter	5
Personalia per 31 december 2009	7
Meerjarenoverzicht	9
Bestuursverslag	
Algemeen	11
Pensioenen	14
Beleggingen	21
Risicoparagraaf	24
Verslag van de visitatiecommissie	31
Verantwoordingsorgaan	
Oordeel verantwoordingsorgaan	33
Reactie bestuur op het oordeel van het Verantwoordingsorgaan	35
Jaarrekening	
Balans per 31 december	38
Staat van baten en lasten	40
Kasstroomoverzicht	41
Grondslagen voor de waardering en de bepaling van het resultaat	42
Toelichting op de balans per 31 december	44
Toelichting op de staat van baten en lasten	47
Risicoparagraaf	50
Overige gegevens	
Resultaatbestemming	57
Actuariële verklaring	58
Accountantsverklaring	59
Bijlagen	
Beleggingsoverzichten	61
Begrippenlijst	62

Voorwoord voorzitter

Opgebouwd pensioen in goede handen bij SPT

Het slechte financiële jaar 2008 had voor SPT relatief weinig gevolgen, omdat de beleggingsrisico's in grote mate waren afgedekt. Toch moest ook SPT, in eerste instantie eind 2008, een herstelplan indienen bij De Nederlandsche Bank (DNB), omdat de dekkingsgraad onder de honderd procent was gezakt. Daarna aan het eind van eerste kwartaal van 2009 kon na publicatie van de nieuwe regelgeving terzake SPT een nog beter toegesneden herstelplan neerleggen bij DNB. Hoewel er sprake was van een te lage dekkingsgraad is er nog steeds voldoende in kas om pensioenen de komende decennia uit te betalen.

Uit 2009 was de dekkingsgraad inmiddels weer 103,1%, hoger dan verwacht volgens het herstelplan. Vlak voordat het jaarverslag geschreven werd, bleek uit CBS-onderzoek dat er een trend is tot langere levensverwachting, ook bij SPT. Derhalve is SPT door DNB gehouden tot een opslag op de pensioenverplichtingen van 5%, met als gevolg een daling van de dekkingsgraad naar 98,2%. Hoewel deze 5% uiteindelijk ten goede komt aan de deelnemers en gepensioneerden, wordt het herstelpad er wel door vertraagd. Hernieuwde berekeningen op basis van deze lage dekkingsgraad laten echter voor de nabije toekomst voor SPT voldoende herstel zien. Het risicobeleid is enigszins bijgesteld om de herstelkracht van het fonds te vergroten.

De doelstelling van SPT is het waarborgen van uitkering van opgebouwde pensioenen van de deelnemers en gepensioneerden tegen lage kosten. Dit is noodzakelijk omdat een gesloten fonds geen premie-inkomsten meer heeft, maar alleen beleggingsopbrengsten. Het jaar 2009 heeft ook voor het bestuur in het teken gestaan van verdere pogingen om de kosten voor SPT zo veel mogelijk te beperken.

Het SPT-bestuur heeft in 2009 een Visitatiecommissie met externe onafhankelijke deskundigen ingesteld om het

bestuur van het fonds te visiteren. De samenvatting van deze visitatie vindt u in het jaarverslag. De commissie is van mening dat het bestuur van SPT het fonds op adequate manier bestuurt. In het rapport zijn enkele waardevolle aanbevelingen met betrekking tot het vermogensbeheer opgenomen, waarmee het bestuur in 2010 aan het werk is gegaan.

In 2009 is onder de deelnemers een oproep gedaan voor kandidaten voor het verantwoordingsorgaan. Inmiddels is dat orgaan door het SPT-bestuur geïnstalleerd. Dit verantwoordingsorgaan is bevoegd een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het beleid en de wijze waarop het is gevoerd en over de naleving van de principes voor goed pensioenbestuur. Ook dat oordeel treft u aan in dit jaarverslag.

Voor het eerst was het bestuur een heel jaar lang op volle sterkte en kon een goede taakverdeling plaats vinden. Hoewel er gelukkig gediscussieerd werd vanuit verschillende ideeën en meningen, vond de besluitvorming steeds unaniem plaats.

Tenslotte is er in het derde kwartaal van 2009 intensief contact geweest met DNB en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) over de mogelijkheden om SPT als gesloten beroepspensioenfonds te laten voortbestaan zonder verplichtstelling. De minister van SZW zal in 2010 overgaan tot intrekking van de verplichtstelling van SPT. Waarschijnlijk zal in de tweede helft van 2010 de pensioenwetgeving voor beroepspensioenfonds in dit kader gewijzigd worden.

Door het wegvallen van de verplichtstelling zal er dit jaar een aantal ingrijpende besluiten over de governance-structuur van het fonds moeten worden genomen. Wat betreft de medezeggenschap van de deelnemers en gepensioneerden maakt het bestuur zich zorgen over het

feit, dat van de circa vijfenzeventighonderd deelnemers en pensioengerechtigden er op cruciale Algemene Vergaderingen van de BPVT vaak minder dan 25 mensen aanwezig zijn die uiteindelijk moeten oordelen over het functioneren van het bestuur en het voortbestaan van het pensioenfonds. Ik roep u dan ook op om in groten getale naar de Algemene Vergadering op 24 juni a.s. te komen.

Dr. A.V. van Gool, voorzitter.

Personalia per 31 december 2009

Bestuur

Dr. A.V. van Gool	voorzitter
Drs. H. Donker	vice-voorzitter
Drs. J.A. van Bentum	secretaris
Drs. J.W. van Herwijnen	bestuurslid
Drs. A.G.M. Naber	bestuurslid

Visitatiecommissie

Prof. dr. R. Bauer
P. Molenaar
Drs. H. Kapteijn RA

Verantwoordingsorgaan

Drs. R.R.M. Eijsink (tot 24 maart 2010)
Drs. E.R. Brink
Drs. J. de Jonge

Bestuursadvisering en administratie

AZL N.V., Heerlen
Fondsmanager: mr. Th.J. Boeschoten
Actuarieel adviseur: drs. A.H.J. Ringens AAG

ING Investment Management Implemented Client Solutions

Fiduciair adviseur: drs. W.L.M. Schapendonk RBA

Certificerend actuaris

Drs. R. Westhoff AAG
Towers Watson B.V., Amstelveen

Accountant

M.J. Vredenduin RA
KPMG Accountants N.V., Utrecht

Adviseurs

Mr. B. van de Belt
Drs. J. van Eeghen
Drs. W. Mak

Meerjarenoverzicht

	2009	2008	2007	2006
Personen (aantallen)				
Niet-ingegaan pensioen	4.897	5.110	5.271	5.589
Ingegaan pensioen	2.727	2.561	2.460	2.254
	7.624	7.671	7.731	7.843
Beleggingen voor risico pensioenfonds (%)				
Zakelijke waarden	42,3%	32,2%	51,4%	52,3%
Onroerende zaken	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Vastrentende waarden	52,0%	46,6%	47,2%	46,4%
Derivaten	5,7%	21,2%	1,4%	1,3%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Financiële gegevens (x € 1000)				
Beleggingen				
Belegd vermogen	1.345.576	1.320.402	1.318.392	1.389.884
Beleggingsopbrengsten	68.149	41.218	-1.603	61.070
Rendement o.b.v. total return ¹⁾	5,6%	3,7%	0,4%	5,8%
Reserves				
	-24.666	-17.683	200.163 ²⁾	130.391
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	1.390.685	1.359.371	1.141.071	1.220.833
Pensioenuitkeringen	42.319	39.131	35.681	32.233
Dekkingsgraad (%)				
FTK (AG Prognosetafel)	98,2% ³⁾	98,7%	117,5%	114,8%
APP (o.b.v. GBM/V 1995-2000)				117,7%

1) Rendement is voor aftrek kosten vermogensbeheer.

2) De toename in de algemene reserve t.o.v. 2006 is enerzijds de toevoeging uit het resultaat 21.695 en anderzijds de toevoeging vanwege de overgang FTK 48.077.

3) Ultimo 2009 is de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds verhoogd met 5% als gevolg van actuele ontwikkelingen op het gebied van de levensverwachtingen. Hierdoor is de dekkingsgraad gedaald ten opzichte van 2008.

Bestuursverslag

Algemeen

De Stichting Pensioenfonds Tandartsen en Tandarts-specialisten (SPT) heeft de stichting als rechtsvorm en is statutair gevestigd in Utrecht.

In overeenstemming met artikel 25 van de statuten brengt het bestuur hierbij verslag uit over het boekjaar 2009.

Doelstelling

Het fonds heeft ten doel ten behoeve van de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en overige aanspraakgerechtigden voorzieningen bij ouderdom of overlijden te treffen volgens bij pensioenreglement te stellen regels. Het fonds beoogt niet het maken van winst.

Het fonds heeft een actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) waarin gemotiveerd is omschreven welk beleid wordt gevoerd om de doelstelling van het fonds te kunnen nakomen. In de ABTN (ook wel bedrijfsplan genoemd) wordt nader ingegaan op de organisatie van het fonds, de inhoud van het pensioenreglement, de financiële opzet (grondslagen, beleidskader en sturingsmiddelen), hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem en de opzet van de administratieve organisatie en interne controle alsmede de hoofdlijnen van de uitvoeringsovereenkomst. In het verslagjaar is de ABTN aangepast naar aanleiding van de beleidswijziging ten aanzien van het vermogensbeheer in het kader van het herstelplan en de invoering van de keuzemogelijkheid deeltijdpensioering in het pensioenreglement.

Organisatie van het fonds

Het bestuur draagt de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van het pensioenreglement en het daarbij behorende pensioen- en vermogensbeheer. Het bestuur bestaat statutair uit vijf leden, van wie ten minste twee (gepensioneerde) tandartsen en ten minste twee (gepensioneerde) tandarts-specialisten dienen te zijn.

Tijdens de Algemene Vergadering van de Beroeps-pensioenvereniging Tandartsen en Tandarts-specialisten (BPVT) van 17 december 2009 is de heer Van Herwijnen per 1 januari 2010 herbenoemd als bestuurslid van SPT.

In het verslagjaar kwam het bestuur 9 maal in vergadering bijeen en is een studiebijeenkomst georganiseerd. Daarnaast zijn de hieronder vermelde commissies uit het bestuur diverse malen bijeen geweest. De vergoeding van de bestuursleden is gerelateerd aan het aantal bijgewoonde vergaderingen.

De Commissie Risicomanagement (CRM) verzorgt de voorbereiding van de bestuursbesluitvorming over het financiële beleid voor zover dat samenhangt met het vermogensbeheer. De CRM bestaat in verband met de scheiding van verantwoordelijkheden uit minstens zoveel niet-bestuursleden als bestuursleden. Momenteel bestaat de commissie uit vijf personen, van wie drie niet-bestuursleden. Periodiek rapporteert de CRM aan het bestuur. De CRM wordt ondersteund door de fiduciair adviseur en waar nodig de actuariële adviseur van SPT.

De Commissie Voorlichting en Communicatie (CVC) verzorgt de voorbereiding van de bestuursbesluitvorming over het communicatie- en voorlichtingsbeleid ter waarborging van tijdige, duidelijke en begrijpelijke informatievoorziening aan de deelnemers en pensioengerechtigden. De CVC bestaat uit twee bestuursleden en wordt ondersteund door een externe communicatiedeskundige.

In het verslagjaar is de Uitbestedingscommissie (UC) ingesteld. De primaire verantwoordelijkheid van deze commissie is de voorbereiding van de bestuursbesluitvorming over het uitbestedingsbeleid en het bewaken dat de door SPT gecontracteerde uitvoerders werken volgens het door het bestuur geformuleerde uitbestedingsbeleid. Dit wordt onder meer gerealiseerd door het in kaart

brenge van de uitbestedingsrisico's, het kwantificeren van risico's en het ontwikkelen van sturingsmiddelen. De UC bestaat uit twee bestuursleden.

Statuten

In het verslagjaar zijn de statuten van SPT gewijzigd ten aanzien van het verantwoordingsorgaan en het interne toezicht op het SPT-bestuur. In de gewijzigde statuten zijn tevens de uitgangspunten van de nieuwe klachten- en geschillenregeling opgenomen.

De Algemene Vergadering van de BPVT is op 29 juni 2009 gehoord over de statutenwijziging. Naar aanleiding van de statutenwijziging is op verzoek van de Algemene Vergadering een vergelijking van de statutaire bevoegdheden van de voormalige Deelnemersvergadering van SPT ten opzichte van de statutaire bevoegdheden van de Algemene Vergadering van de BPVT gemaakt. Naar aanleiding van de invoering van de Wet verplichte beroeps-pensioenregeling (Wvb) werd de Deelnemersvergadering vervangen door de Algemene Vergadering. Ook is op verzoek van de Algemene Vergadering onderzoek gedaan naar de wettelijke mogelijkheid om naast de BPVT een Deelnemersvergadering in te stellen en daaraan de rechten en bevoegdheden toe te kennen van de voormalige Deelnemersvergadering.

Verplichtstelling

Vanaf 1 januari 1997 is de mogelijkheid tot het leveren van premiebijdragen aan SPT opgeschort. De verplichtstelling van SPT, dus de verplichte deelneming van alle in ons land werkzame tandartsen en tandarts-specialisten aan het fonds, is echter formeel nog steeds van kracht. Met de representatieve beroepsorganisaties, NMT en ANT, is de wenselijkheid van vernieuwing van de verplichtstelling afgestemd door een werkgroep die is gevormd uit bestuursleden van het SPT- en BPVT-bestuur. Uit deze gesprekken is naar voren gekomen dat de beroepsorganisaties de wenselijkheid van een verplichtgestelde beroeps-pensioenregeling onafhankelijk van SPT willen onderzoeken.

Het SPT-bestuur is in gesprek met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en De Nederlandsche Bank (DNB) over de mogelijkheden voor SPT om zonder verplichtstelling voort te bestaan. Hierover zal vóór 2011 duidelijkheid dienen te bestaan vanwege de wettelijk verplichte periodieke representativiteitstoets (5 jaar na inwerkingtreding van de Wvb).

Zowel het ministerie van SZW als DNB stellen zich op het standpunt dat SPT als gesloten beroeps-pensioenfonds moet kunnen blijven voortbestaan zonder verplichtstelling. Het ministerie heeft aangegeven dat het in dat geval voor SPT niet vereist is om naast het fonds een beroeps-pensioenvereniging aan te houden. De beroeps-pensioenvereniging is ingesteld bij de invoering van de Wvb met als belangrijkste doel het organiseren van de representativiteitstoets en het bepalen van de inhoud van de beroeps-pensioenregeling. Beide doelen zijn bij SPT niet meer aan de orde.

Nu er door SZW in overleg met DNB een standpunt is bepaald over het voortbestaan van SPT zonder verplichtstelling, zal SZW ertoe overgaan op korte termijn de verplichtstelling van SPT ambtshalve in te trekken. Na intrekking van de verplichtstelling worden wettelijk voor SPT alleen een bestuur, een visitatiecommissie en een verantwoordingsorgaan verplicht. Het SPT-bestuur zal met het BPVT-bestuur bezien wat dan de meest geëigende governance-structuur voor SPT zal zijn. Dit rekening houdend met kostenefficiëntie (mede vanwege de beperkte taken van een gesloten fonds) en een adequate "tegenmacht" voor het fondsbestuur.

Governance

Het SPT-bestuur heeft in het verslagjaar een Visitatiecommissie met externe onafhankelijke deskundigen ingesteld om het bestuur van het fonds te visiteren. Bij de opdracht tot visitatie over de jaren 2008 en 2009 is bepaald dat vanwege het feit dat SPT een gesloten fonds is waarbij het premie instrument ontbreekt, het interne toezicht zich voornamelijk diende te richten op de inrichting van het vermogensbeheer. Begin 2010 heeft de Visitatiecommissie haar rapport uitgebracht. In deze rapportage is onder meer vermeld dat de commissie van mening is dat het bestuur van SPT het fonds op een adequate manier bestuurt. Op bladzijde 31 in het bestuursverslag zijn de conclusies en aanbevelingen van de Visitatiecommissie opgenomen.

Het bestuur is van mening dat de Visitatiecommissie een afgewogen oordeel heeft gegeven over de inrichting van het vermogensbeheer binnen het fonds. Een aantal aanbevelingen ter verbetering van de governance met betrekking tot het vermogensbeheer, te weten het meer concreet onderscheiden van de fasen binnen de beleids-cyclus en het aansluiten van de rapportages hierbij, worden

door het bestuur erkend en zullen worden benut om deze onderwerpen binnen SPT op een hoger plan te brengen. Ook bij de fundamentele review van het financiële beleidskader die SPT in 2010 uitvoert, zullen de aanbevelingen worden meegenomen. Het bijzondere karakter van SPT zal er volgens het bestuur wel toe leiden dat ook na het opnieuw inrichten van processen de oplossingen voor SPT kunnen blijven afwijken van gangbare methodieken binnen andere pensioenfondsen.

Als gevolg van de statutenwijziging is de Algemene Vergadering van de BPVT niet langer het verantwoordingsorgaan van SPT. In het verslagjaar is onder de deelnemers een oproep gedaan voor kandidaten voor het verantwoordingsorgaan. Uit die kandidaten heeft het SPT-bestuur de leden van het verantwoordingsorgaan benoemd. De Algemene Vergadering van de BPVT is op 17 december 2009 over de door het SPT-bestuur voorgenoemen benoemingen gehoord. Verantwoording wordt afgelegd over het beleid en de wijze waarop het is gevoerd en over de naleving van de "Principes voor Goed Pensioenfondsbestuur". Het verantwoordingsorgaan is bevoegd een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van het interne toezicht. De taken en bevoegdheden van het verantwoordingsorgaan zijn omschreven in het reglement voor het verantwoordingsorgaan dat het bestuur van SPT in het verslagjaar heeft vastgesteld.

Het bestuur van SPT heeft een beschrijving van de wijze waarop het invulling geeft aan de "Principes voor Goed Pensioenfondsbestuur" gepubliceerd op de website van het fonds. In deze beschrijving is onder meer de taakverdeling binnen het bestuur opgenomen.

Het bestuur heeft een externe compliance-officer gedragscode die toezicht houdt op de naleving van de gedragscode van het fonds. Het bestuur heeft een verslag ontvangen van de compliance-officer met betrekking tot het boekjaar 2009. De compliance-officer gedragscode heeft vastgesteld dat alle leden van het bestuur en de CRM de verklaring inzake de gedragscode hebben afgelegd, gebaseerd op de herziene code. Deze verklaring beschouwt het bestuur als een goed middel om alle betrokkenen te herinneren aan hun verantwoordelijkheden ter zake.

Het bestuur bespreekt jaarlijks zijn eigen functioneren en het functioneren van de door het bestuur ingestelde commissies (waaronder eventueel disfunctioneren onder meer als gevolg van onvoldoende deskundigheid). Begin 2010 heeft deze evaluatie met betrekking tot het verslagjaar onder leiding van een externe deskundige plaatsgevonden.

In het verslagjaar heeft het volledige bestuur aan een studiebijeenkomst deelgenomen. Het centrale thema van die bijeenkomst was risicomanagement, zowel op financieel als op operationeel gebied. Hierbij is onder meer aandacht besteed aan de relatie tot de verschillende uitvoerders. Daarnaast hebben de leden van de UC bij Towers Watson opleidingen inzake uitbesteding en administratieve organisatie en interne controle gevolgd. Het fonds beschikt over een deskundigheidsplan dat uitgaat van het Plan van Aanpak Deskundigheidsbevordering van de koepels waaruit blijkt dat het bestuur als collectief over de (wettelijk) vereiste deskundigheid beschikt. Er heeft in het verslagjaar geen externe deskundigheidstoetsing plaats gevonden.

Naleving wet- en regelgeving

Het afgelopen jaar zijn aan het fonds geen dwangsommen of boetes opgelegd. Evenmin zijn door DNB aanwijzingen aan het fonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheiduitoefening van organen van het fonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

De vermogenspositie van SPT is zodanig dat zowel het lange- als het kortetermijnherstelplan van toepassing zijn. In het begin van 2010 heeft de jaarlijks verplichte evaluatie van het herstelplan plaatsgevonden. Bij de fondsspecifieke ontwikkelingen zal verder worden ingegaan op het herstelplan.

Pensioenen

Algemene ontwikkelingen

Kredietcrisis

De bestrijding van de gevolgen van de kredietcrisis stond in het verslagjaar centraal. Deze bestrijding was op twee niveaus zichtbaar: enerzijds op het niveau van afzonderlijke pensioenfondsen in de vorm van het opstellen van concrete herstelplannen en anderzijds op politiek- c.q. beleidsniveau door middel van de aankondiging door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) van diverse onderzoeken op deelterreinen.

Nederlandse pensioenfondsen, met reserve- en/of dekkingstekorten moesten voor 1 april 2009 herstelplannen ontwerpen en ter goedkeuring aan DNB voorleggen. In het hoofdstuk over de fondsspecifieke ontwikkelingen wordt nader ingegaan op een aantal rechtsgevolgen van de financiële crisis, zoals de opschorting van het afkopen van kleine pensioenen en het uitstel van de invoering van het toeslagenlabel. De pensioenuitvoerders hebben overigens op verzoek van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) een label vervangende brief moeten sturen naar hun deelnemers en gepensioneerden.

De minister van SZW trof in het verslagjaar de nodige voorbereidingen voor het politieke debat over de houdbaarheid van het aanvullende pensioenstelsel op de langere termijn. Hij benoemde daartoe drie commissies die onderzoek moeten doen en hem adviseren over de gehanteerde en opnieuw vast te stellen parameters (Commissie-Don), over het gevoerde beleggingsbeleid van en de risicobeheersing door de pensioenfondsen (Commissie-Frijns) en over de wenselijkheid om het Financieel Toetsingskader naar aanleiding van de crisis te herzien (Commissie-Goudswaard).

De eerstgenoemde commissie heeft zijn bevindingen nog in het onderhavige verslagjaar afgerond en een verdeeld advies uitgebracht. Op basis van dit advies heeft de minister van SZW besloten de parameters voorlopig voor het jaar 2010 te handhaven. Dit in de wetenschap dat dat jaar grotendeels zal worden ingeruimd voor discussie over een mogelijke herziening van het pensioenstelsel, waarvan die parameters slechts een (niet onbelangrijk) onderdeel uit maken. De Commissie-Frijns heeft op 19 januari

rapport uitgebracht en de Commissie-Goudswaard op 27 januari 2010. De minister van SZW heeft toegezegd 1 april a.s. met een integrale reactie te komen. Het bestuur heeft kennis genomen van beide rapporten en zal in de loop van 2010 in samenhang met de aanbevelingen van de Visitatiecommissie bezien tot welke acties deze rapporten voor SPT leiden.

De uitkomsten en mogelijke wetwijzigingen kunnen impact hebben op de lopende herstelmaatregelen. Afgezien daarvan moeten de fondsbesturen jaar voor jaar nagaan of het herstel zich beweegt langs de uitgezette lijnen en in het beoogde tempo.

Evaluatie van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur en de medezeggenschap gepensioneerden

Na de totstandkoming van de Pensioenwet en de daarmee samenhangende wijziging van de Wvb, met onder meer de invoering van twee nieuwe fondsorganen, is er op het terrein van de organisatie van de pensioenfondsen nauwelijks rust gekomen. In het verslagjaar kwamen twee relevante evaluatierapporten uit en werd vanuit de Tweede Kamer het staatsrechtelijke initiatief genomen om de Pensioenwet ten gunste van de gepensioneerden te wijzigen.

Onder verantwoordelijkheid van de Sociaal-Economische Raad (SER) is onderzoek gedaan naar het tweede, vernieuwde convenant medezeggenschap gepensioneerden en naar de implementatie van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur. Aan het einde van het verslagjaar heeft de minister van SZW daarover vervolgens een kabinetsstandpunt naar de Tweede Kamer gezonden.

Volgens de bewindsman heeft de kredietcrisis duidelijk gemaakt dat de risico's voor deelnemers en gepensioneerden aanzienlijk kunnen zijn. Dat maakt de noodzaak van verscherpt onafhankelijk intern toezicht groter. Ook vindt de minister dat de vormgeving van het bestuur, verantwoording en medezeggenschap binnen pensioenfondsen verbeterd moet worden. Op dit moment zit er teveel overlap in taken, hetgeen onnodige bureaucratie met zich meebrengt. Om voorts voldoende deskundige mensen voor een bestuursfunctie te vinden, wil de minister ten slotte meer ruimte maken voor professionele bestuurders.

De bewindsman gaat zijn ideeën verder uitwerken in een aantal verschillende bestuursmodellen en wil daarbij ook de resultaten van de voornoemde Commissie-Frijns betrekken.

De Tweede Kamerleden Koser Kaya (D66) en Blok (VVD) hebben in dit verband een initiatiefwetsvoorstel ontworpen dat beoogt de positie van de gepensioneerden binnen de pensioenfondsen te versterken. Gelet op het feit dat het onderhavige onderwerp door het kabinet in een bredere context wordt behandeld, is door de minister van SZW aan de genoemde parlementariërs verzocht hun voorstellen voorlopig aan te houden. Wel heeft de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel inmiddels tot een kamerbreed aanvaarde motie-Omtzigt geleid, waarin de regering wordt verzocht om de medezeggenschap wettelijk definitief te verankeren en om meerdere belangengroeperingen bij de fondsbesturen te betrekken.

Meer uitvoeringsvormen van collectieve pensioenregelingen

In het verslagjaar is de minister van SZW met een voorstel gekomen om een algemene pensioeninstelling (API) op te richten. Dit als antwoord op de concurrentie van buitenlandse pensioenuitvoeringsorganisaties die de bewindsman voorzag als gevolg van de totstandkoming, enige jaren geleden, van een Europese interne markt van dergelijke organisaties zonder binnengrenzen en barrières. De voorlopige vormgeving van dit nieuwe type organisatie staat overigens toe dat de API ook enkel voor binnenlands gebruik kan worden ingezet.

Wat betreft deze API heeft de bewindsman het meeste urgente deel, de zogenaamde premiepensioeninstelling (PPI), in het verslagjaar door middel van een concreet wetsvoorstel uitgewerkt. Dit voorstel ligt ter behandeling bij de Tweede Kamer. De Nederlandse PPI zal de in het buitenland vooral voorkomende beschikbare premie-systemen moeten gaan uitvoeren. Een API die daarnaast buitenlandse defined benefit regelingen zou moeten uitvoeren, ligt nog op de tekentafel. Dit heeft mede te maken gehad met de ontwikkeling van een andere, door de sector van ondernemingspensioenfondsen ontworpen uitvoeringsvorm.

De Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen (Opf) heeft in het verslagjaar een voorontwerp van wet tot wijziging van de Pensioenwet gemaakt dat vooral kleinere

ondernemingspensioenfondsen in staat moet stellen om samen te werken. Deze samenwerking in een zogenoemde Multi-opf moet de nog steeds oplopende bestuurslast verlichten en de uitvoering efficiënter maken, zonder dat de betreffende fondsen worden genoodzaakt zich te liquideren en over te gaan op rechtstreeks verzekerde contracten met verzekeraars. Gesteund door een unaniem advies van de Stichting van de Arbeid (STAR) heeft de minister van SZW de voorstellen van Opf grotendeels overgenomen en een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer ingediend. De samenwerking ligt vooral op het terrein van de governance, onder handhaving van de scheiding van de pensioenvermogens. Door deze samenwerking te beperken tot ondernemingspensioenfondsen die reeds vijf jaar bestaan, wil de minister voorkomen dat de delicate taakafbakeningafspraken tussen pensioenfondsen en verzekeraars worden opengebroken.

De sector van pensioenfondsen gaat een jaar tegemoet waarin niet alleen grote aandacht zal worden gegeven aan de financiële aspecten en risicobeheersing, maar ook aan de organisatiestructuur.

Overige ontwikkelingen

Er hebben zich in het verslagjaar nog andere gebeurtenissen voorgedaan die voor de sector van pensioenfondsen van belang zijn geweest. Zo heeft het kabinetsvoornemen om de pensioeningangleeftijd in de AOW te verhogen van 65 naar 67 jaar maatschappelijk tot veel beroering geleid. Toch zag het er aan het einde van het verslagjaar naar uit dat het kabinet met de sociale partners zich thans vooral kan richten op een zo goed mogelijke invoering, een en ander met behulp van te ontwikkelen flankerend beleid (zware beroepenproblematiek).

Hoewel er geen direct verband tussen de ingang van het AOW-pensioen en de ingangsdatum van de aanvullende pensioenen behoeft te bestaan, is de pensioensector bij het onderhavige politieke dossier nauw betrokken. Dit omdat synchronisatie van de verschillende pensioeningenangen voor de hand kan liggen, maar wellicht ook als blijkt dat de fiscale regels terzake –het zogenaamde Witteveenkader– aan de AOW-plannen worden aangepast. Voor de deelnemers en pensioengerechtigden van SPT als gesloten fonds is mogelijk een verhoging van de belastingdruk op leeftijd 65 en 66 te verwachten vanwege de heffing van AOW-premie tot leeftijd 67.

Daarnaast heeft het kabinet in het verslagjaar de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding geëvalueerd en meerdere voorstellen tot wijziging aangekondigd. In dat verband is aan de pensioenuitvoeringsorganisaties gevraagd om de bekendheid met de wet te vergroten door verbetering van de voorlichting.

Tenslotte kan niet onvermeld blijven de komende aansluiting van de pensioenuitvoerders op het Pensioenregister. Het doel van het register is om het voor iedere burger mogelijk te maken om via één digitale ingang een totaaloverzicht te krijgen van alle bij pensioenfondsen en verzekeraars opgebouwde pensioenaanspraken en toekomstige rechten.

Financiële positie van SPT

Vanaf 2007 vindt de jaarverslaglegging plaats op basis van regelgeving van het Financieel Toetsingskader waarbij de pensioenverplichtingen op marktwaarde worden gewaardeerd.

De voorziening pensioenverplichtingen van SPT is gebaseerd op de generatietafel van het Actuariel Genootschap en is ultimo 2009 vastgesteld op € 1.391 miljoen. Hierbij is rekening gehouden met een additionele voorziening van 5% in verband met de meest recente inzichten over de verbetering van de levensverwachting. De reserves bedragen € 24,7 miljoen negatief hetgeen resulteert in een (aanwezige) dekkingsgraad van 98,2%. De korte termijn vereiste minimale dekkingsgraad bedraagt 104%. De lange termijn vereiste dekkingsgraad ultimo 2009 bedraagt 110,6%.

Aangezien de aanwezige dekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad is er sprake van een situatie van onderdekking.

Het belegd vermogen van het fonds (inclusief liquide middelen en overlopende activa en passiva) nam in het verslagjaar toe met € 24 miljoen tot € 1,37 miljard (ultimo 2008: € 1,34 miljard) als gevolg van het resultaat op de beleggingen en de gedane pensioenbetalingen. Het gemiddelde rendement op basis van total return bedroeg in 2009: 5,6% (2008: 3,7%).

Het bestuur heeft in de bestuursvergadering van 17 december 2009, rekening houdend met de financiële positie van SPT en de ontwikkelingen op de financiële

markten, besloten geen toeslag te verlenen per 1 januari 2010. Dit besluit is overeenkomstig de beleidsstafel toeslagverlening aangezien de dekkingsgraad zich aan het eind van het derde kwartaal van 2009 op het niveau van 102,3% bevond. Dit besluit is bij het begeleidende schrijven van het UPO 2009 meegedeeld aan de deelnemers en pensioengerechtigden van SPT. Ook is hiervan bericht geplaatst op de website van het fonds.

Het resultaat op kosten is de afgelopen boekjaren negatief gebleken. Het bestuur heeft desondanks besloten de huidige opslag van 3% te handhaven. Dit omdat de incidentele kosten alsmede de kosten voor de BPVT in 2010 naar verwachting aanzienlijk zullen afnemen. In 2010 zal het bestuur extra aandacht besteden aan de ontwikkeling van de kosten.

Ook het resultaat op sterfte is de afgelopen jaren negatief gebleken. Een structureel negatief resultaat kan een indicatie zijn dat de gehanteerde overlevingstafels niet voldoende fondsspecifiek zijn.

Eind 2009 is er binnen de pensioenwereld veel discussie ontstaan ten aanzien van door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde cijfermateriaal dat duidt op sterk toenemende levensverwachtingen. DNB verlangt dat pensioenfondsen, ondanks het feit dat het Actuariel Genootschap nog geen update van de Prognosetafels heeft gepubliceerd, daar in de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen rekening mee houden. Het bestuur van SPT heeft daartoe een opslag van 5%-punt bovenop de op basis van de huidige sterftegrondslagen berekende pensioenverplichtingen toegepast. Hierdoor is de dekkingsgraad in negatieve zin aangetast. In de evaluatie van het herstelplan is eveneens rekening gehouden met deze opslag bovenop de voorziening pensioenverplichtingen ultimo 2009. Als het Actuariel Genootschap in de loop van 2010 nieuwe Prognosetafels publiceert, zal op basis daarvan voor SPT een exactere berekening van de gevolgen van de toegenomen levensverwachtingen plaatsvinden.

Zoals hiervoor aangegeven, heeft de verzwaring van de sterftegrondslagen voor SPT geleid tot een verhoging van de voorziening pensioenverplichtingen met 5%. Met als gevolg dat de ultimo 2009 vastgestelde dekkingsgraad van 103,1% nu uitkomt op 98,2%. Aan deze verzwaring is

niet te ontkomen. Het standpunt van DNB is helder. Bij de vaststelling van de voorziening dient rekening te worden gehouden met de meest recente inzichten over de levensverwachting. Dat zijn in dit geval de CBS prognoses.

Herstelplan

SPT heeft 23 december 2008 een herstelplan bij DNB ingediend. Naar aanleiding van overleg met DNB heeft het bestuur van SPT besloten tot aanpassingen van dat herstelplan om daarmee gebruik te maken van de herziene richtlijnen die DNB in het voorjaar van 2009 heeft afgegeven. Nadien is op 18 mei 2009 het definitieve herstelplan ingediend, waarmee DNB per brief van 16 juli heeft ingestemd. In het herstelplan is aangetoond dat herstel tot het minimaal vereist eigen vermogen binnen de wettelijk gestelde termijn van 5 jaar mogelijk is.

Bij SPT zijn de volgende specifieke beleidsoverwegingen aan de orde die ook van betekenis waren bij het opstellen van een herstelplan:

- Omdat SPT als gesloten, uitlopend fonds geen premie meer ontvangt kan de hoogte van de premie niet als sturingsmiddel worden ingezet om de financiële positie te verbeteren. De resterende sturingsmiddelen zijn het toeslagen- en beleggingsbeleid. Als uiterste middel is korting van opgebouwde aanspraken en ingegane pensioenen mogelijk.
- Met het beperken van de toeslagen en met het korten van aanspraken en pensioenen wil het bestuur zeer terughoudend zijn. Dit omdat bij een dekkingsgraad boven de 100% door het uitlopen van het fonds en de daardoor dalende pensioenverplichtingen de dekkingsgraad vanzelf zal toenemen, waardoor een bevoordeling kan ontstaan voor de deelnemers en pensioengerechtigden die in latere jaren een pensioen-uitkering ontvangen.

Ten behoeve van adequaat herstel uit de huidige situatie van onderdekking heeft SPT meerdere alternatieven ten aanzien van het beleggingsbeleid bekeken. De besluitvorming is met name gestuurd door het feit dat het stringente financiële beleid van SPT de neerwaartse beweging van de dekkingsgraad aanzienlijk heeft beperkt waardoor het fonds in vergelijking met andere pensioenfondsen minder sterk is geraakt. Gelijktijdig heeft het gebruik van derivaten ertoe geleid dat bij ongewijzigd

beleid de herstelkracht van het fonds vanaf het dieptepunt zou worden beperkt. Het bestuur heeft in het belang van de deelnemers besloten om de herstelkracht van het fonds te vergroten door het risicobeleid bij te sturen.

Deze strategie is gekozen op basis van stochastische analyses, die zowel rekening houden met het rendementpotentieel van de verschillende beleggingscategorieën, als met het risico dat hiermee gepaard gaat. Op basis van deze resultaten en vergelijking met andere strategieën, heeft SPT geconcludeerd dat de genomen maatregelen ten goede zullen komen aan het herstelvermogen, terwijl tegelijkertijd de risico's acceptabel blijven. Naar het oordeel van DNB zijn zowel het lange- als het kortetermijnherstelplan concreet en haalbaar.

Februari 2010 heeft de jaarlijkse evaluatie van het herstelplan plaatsgevonden. Deze evaluatie was in eerste instantie ingevuld zonder rekening te houden met de verzwarende van de voorziening in verband met de toegenomen levensverwachting. In maart 2010 heeft een herrapportage plaatsgevonden waarin wel rekening is gehouden met de verzwarende van 5%. De evaluatie bestaat uit twee delen:

- Terugkijken naar de realisatie in 2009.
- Vooruitkijken naar het toekomstig herstelpad op basis van de actuele dekkingsgraad ultimo 2009.

De evaluatie heeft geleid tot de conclusie dat het fonds achterloopt op het in 2009 ingediende herstelplan. Dit is het gevolg van de ultimo 2009 doorgevoerde verzwarende van de sterftegrondslagen. Als deze verzwarende niet was doorgevoerd zou het fonds licht voorgelopen hebben op het in het herstelplan opgenomen herstelpad. Echter, herstel van de dekkingsgraad naar het vereiste niveau binnen de voorgeschreven periode blijft mogelijk. SPT is voornemens om in 2010 een nieuwe ALM-studie uit te laten voeren waarbij een heroverweging van de strategische beleggingsmix zal plaatsvinden. In deze ALM-studie zal tevens onderzocht worden wat het gevolg is voor het toekomstig herstelpad op basis van de actuele dekkingsgraad ultimo 2009.

Toeslagenbeleid

In het verslagjaar is door het SPT-bestuur besloten het toeslagenlabel niet te gebruiken maar in plaats daarvan –zoals aangegeven door de AFM– een brief aan alle deelnemers en pensioengerechtigden te versturen waarin

een toelichting werd verschaft op de financiële positie van het fonds. Het bestuur heeft in december 2009 het voor SPT toepasselijke toeslagenlabel vastgesteld. Dit label is opgenomen in het UPO voor de deelnemers en pensioengerechtigden dat in 2010 is verzonden.

Het toeslagkader zoals weergegeven in de onderstaande tabel fungeert als richtlijn voor het bestuur bij de toekenning van toekomstige toeslagen. Het bestuur stelt ieder jaar de toeslagverlening vast. Dit gebeurt op basis van de dekkingsgraad aan het eind van het derde kwartaal van het betreffende jaar en de inschatting dat de toeslagverlening niet zal leiden tot een situatie van dekkingstekort.

Toeslagkader

Dekkingsgraad > 120%	Toekenning overschot boven 120%
Dekkingsgraad tussen 115% en 120%	Toeslag 100% van prijsinflatie* met een minimum van 0,5%
Dekkingsgraad tussen 105% en 115%	Toeslag 0,5% (absoluut)
Dekkingsgraad <105%	Geen toeslag

* Consumenten prijsindex CBS.

SPT streeft ernaar ieder jaar het pensioen te verhogen met de prijsontwikkeling. Het toeslagenbeleid van SPT is voorwaardelijk, dat wil zeggen dat er geen recht is op toekomstige toeslagverlening. Het is niet zeker of en in hoeverre er in de toekomst toeslagen kunnen worden verleend. Er is en wordt geen geld gereserveerd voor toeslagverlening. De toeslag is afhankelijk van de financiële situatie van het pensioenfonds, toekomstige verhogingen worden alleen uit beleggingsrendement gefinancierd. Het bestuur stelt jaarlijks vast of en hoeveel toeslag kan worden verleend. Zoals hiervoor aangegeven, kon per 1 januari 2010 geen toeslag worden verleend.

SPT heeft de pensioenen de afgelopen drie jaar als volgt verhoogd:

- per 1 januari 2009 met 0,00%. Het relevante prijsindexcijfer van het CBS ging het jaar daarvoor 2,49% omhoog;
- per 1 januari 2008 met 1,60%. Het relevante prijsindexcijfer van het CBS ging het jaar daarvoor met 1,6% omhoog;
- per 1 januari 2007 met 1,30%. Het relevante prijsindexcijfer van het CBS ging het jaar daarvoor 1,16% omhoog.

Gedurende de kortetermijnherstelperiode zal er naar verwachting weinig ruimte zijn voor toeslagen. Daarnaast is er een substantiële kans dat opgebouwde aanspraken en ingegane pensioenen moeten worden gekort. Het bestuur wil een beslissing tot het korten pas in het allerlaatste stadium nemen. De termijn voor het opheffen van het reservetekort (langetermijnherstel) is vijftien jaar. Ook in deze termijn is er slechts zeer beperkt ruimte voor toeslagverlening, terwijl ook enige korting van de pensioenen en aanspraken niet geheel uitgesloten is.

Communicatiebeleid

SPT beschikt over een communicatieplan, waarin de hoofdlijnen van het voorlichtingsbeleid zijn beschreven en waarin aangegeven wordt op welke wijze het fonds aan alle (wettelijke) communicatieverplichtingen voldoet. Wijzigingen van ingrijpende aard in het communicatieplan zijn bestuursbesluiten van algemene aard die voor advies aan het verantwoordingsorgaan zullen worden voorgelegd.

In het verslagjaar heeft het fonds onder meer de volgende communicatie-activiteiten uitgevoerd:

- in februari en september is aan de deelnemers en gepensioneerden van SPT een Nieuwsbrief verzonden;
- het jaarverslag 2008 is door de BPVT aan alle deelnemers en gepensioneerden verstuurd en met een verkorte versie ervan gepubliceerd op de website;
- in december 2009 is het UPO 2009 verzonden aan de pensioengerechtigden. Hierbij is ook het inloggen op de website van SPT voor gepensioneerden gerealiseerd, waardoor ook voor hen de verstuurd pensioenopgave via de website te raadplegen is;

- het UPO 2009 voor de gewezen deelnemers en arbeidsongeschikten is in het voorjaar van 2009 verzonden, in het voorjaar van 2010 is het UPO 2010 verzonden;
- per kwartaal is de actuele dekkinggraad van SPT via de website gepubliceerd;
- de pensioenplanner is aangepast aan de keuzemogelijkheid van pensionering in deeltijd.

De website van SPT wordt gedurende het jaar actueel gehouden. Gekozen is voor een doelgroepgerichte indeling van de website. In 2010 zullen de kosten voor het verzenden van de informatie aan de deelnemers zoveel mogelijk worden teruggebracht door de informatie via de website aan te bieden. De deelnemers zullen per brief worden geattendeerd op de beschikbaarheid van de informatie. Ook zullen de mogelijkheden voor een digitale Nieuwsbrief nader worden onderzocht.

Klachten- en geschillenregeling

In 2008 heeft de Algemene Vergadering van de BPVT in de rol van verantwoordingsorgaan een positief advies uitgebracht over de door het bestuur voorgestane uitgangspunten voor een klachten en geschillenregeling. Vervolgens heeft het bestuur in het verslagjaar de klachten- en geschillenprocedure vastgesteld. Deze procedure is ter advisering aan het verantwoordingsorgaan voorgelegd.

Pensioenreglement

Vanaf 1 januari 1997 treden geen nieuwe deelnemers toe tot het fonds en is de verplichting tot het leveren van pensioenbijdragen opgeschort. De pensioenregeling heeft het karakter van een premieovereenkomst. De regeling voorziet in ouderdomspensioen vanaf de 65-jarige leeftijd, partnerpensioen van 60% van het ouderdomspensioen en wezenpensioen van 12% van het ouderdomspensioen. In het verslagjaar heeft het bestuur de mogelijkheid van deeltijdpensionering in het pensioenreglement opgenomen.

De pensioenregeling kent de volgende keuzemogelijkheden:

- de deelnemer kan voor het ouderdomspensioen een ingangsdatum kiezen die na de reguliere pensioenleeftijd van 65 jaar ligt (met als gevolg verhoging van het ouderdomspensioen), waarbij 70 jaar de uiterste pensioenleeftijd is;

- het ouderdomspensioen kan een of meer, maar ten hoogste vijf jaar voor de 65-jarige leeftijd ingaan (met als gevolg verlaging van het ouderdomspensioen);
- de deelnemer kan kiezen voor het gedeeltelijk ingaan van het ouderdomspensioen;
- het ouderdomspensioen kan na ingangsdatum, zolang beide partners in leven zijn, worden verhoogd (met als gevolg verlaging van het ouderdomspensioen na het overlijden van de partner);
- voorafgaand aan de pensioendatum kan ouderdomspensioen voor een hoger partnerpensioen worden uitgeruild. Het omgekeerde is ook mogelijk, namelijk uitruil van partnerpensioen voor een hoger ouderdomspensioen.

Vanwege het feit dat de dekkinggraad van SPT lager was dan 100% is in het verslagjaar de afkoopactie van kleine pensioenen opgeschort.

Verzekerdenbestand

	Deelnemer ¹⁾	Pensioen- gerechtigd	Totaal	
Stand per 31 december 2008	5.110	2.561	7.671	
Mutaties door:				
Ingang pensioen	-196	267	71	
Overlijden	-12	-89	-101	
Afkoop	0	-8	-8	
Andere oorzaken	-5	-4	-9	
Mutaties per saldo	-213	166	-47	
Stand per 31 december 2009	4.897	2.727	7.624	
Specificatie		2009	2008	
Ouderdompensioen		1.739	1.589	
Partnerpensioen		899	878	
Wezenpensioen		89	94	
Totaal		2.727	2.561	
Stand ultimo jaar (in aantallen)	2009	2008	2007	2006
Niet-ingegaan pensioen				
– Deelnemers	4.897	5.110	5.271	5.442
Ingegaan pensioen				
– Deelnemers	1.739	1.589	1.506	1.495
– Overlevende partners	988	972	954	852
	2.727	2.561	2.460	2.347
Totaal aantal personen	7.624	7.671	7.731	7.789

1) Dit betreffen slapers en arbeidsongeschikten.

Beleggingen

De forse teruggang van het bruto binnenlandse product in de VS (-2,5%), de eurozone (-3,7%) en Japan (-5,2%) laat duidelijk zien dat de kredietcrisis, die in het najaar van 2008 begon, ingrijpende gevolgen heeft gehad voor de volwassen economieën. Opkomende landen, die nagenoeg geen last hadden van de kredietcrisis, lieten in 2009 een groei zien van 2%. Dat de wereldeconomie en daaraan gekoppeld de financiële markten zo snel uit een zeer diep dal kon kruipen, is vooral te danken aan de doortastende aanpak van de centrale banken en de overheden, wereldwijd.

Door het ingrijpen van de centrale overheden kende 2009 wederom twee duidelijk te onderscheiden perioden. Tot maart was er sprake van extreme risico aversie. Pensioenfondsen bleken als eindbelegger zeer gevoelig voor deze ontwikkelingen. Niet alleen werden pensioenfondsen geraakt door dalende aandelenmarkten, dalende rentes en uitlopende credit spreads. In 2010 werd, in sommige gevallen pijnlijk, zichtbaar dat de risico's in de portefeuille zich niet alleen beperkten tot koersrisico's. Liquiditeit en tegenpartijrisico bleken aanzienlijk. Vanaf maart keerde de risicobereidheid terug wat voor veel pensioenfondsen leidde tot een sterk herstel van de financiële positie. Aandelenmarkten reageerden sterk op de verwachting dat een depressie, zoals wij die in de jaren dertig van de vorige eeuw zagen, was voorkomen. Bovendien liepen de voor Nederlandse pensioenfondsen relevante rente's in eerste instantie sterk op. Dat deze rentes - ondanks de massale emissies van obligaties door overheden nog relatief laag zijn gebleven, is te verklaren door het feit dat de besparingen, het aanbod van geld, fors stegen en dat de inflatie laag bleef. Nadat beleggers er vertrouwen in hadden gekregen dat de massale steun van de centrale banken en de overheden ging doorwerken op de markten en de reële economie, liepen vervolgens ook de extreem hoge risicopremies van de risicovollere vastrentende categorieën terug.

Het beleid wat SPT gedurende 2009 heeft gevoerd bij de inrichting van haar beleggingsbeleid en bij de sturing van het risicobeleid heeft in het teken gestaan van de bovenstaande beweging en het herstelplan wat op 28 april is ingediend. Het risicobeleid is enigszins bijgesteld om de herstelkracht van het fonds te vergroten. Daarnaast

is besloten het gewicht van de beleggingscategorie aandelen, dat als gevolg van de ontwikkelingen op de financiële markten was gedaald tot onder de minimale bandbreedte, niet te verhogen

Het fonds verkeert sinds het derde kwartaal van 2008 zowel in een situatie van een dekkingstekort als een reservetekort.

Beleggingen

Belegd vermogen

Het totaal belegd vermogen (inclusief liquide middelen en overlopende activa en passiva) is over 2009 toegenomen met circa € 24 miljoen. Dit is met name het gevolg van de waarde ontwikkelingen van de aandelenportefeuille en in beperktere mate de vastrentende waarden portefeuille.

Het door SPT in 2009 op totaal fondsniveau behaald rendement is als volgt opgebouwd:

Rendement beleggingsportefeuille	14,68%
Bijdrage overlay	-9,05%
Totaal fondsrendement	5,63%

Bron: AZL Vermogensbeheer B.V., 2010.

Het rendement inclusief het afdekken van het renterisico en het aandelenrisico is hiermee lager dan de door SPT op totaal fonds niveau gehanteerde benchmark (14,03%). Deze benchmark bestaat voor 55% uit de Citigroup EGBI en 45% uit de MSCI World index. Wanneer alleen het beleggingsrendement in beschouwing wordt genomen heeft SPT met een rendement van 14,68% beter gerendeerd dan de benchmark (14,03%).

Corporate Governance

In het kader van het beleid inzake het stemrecht dat het bestuur heeft als gevolg van zijn effectenbezit, is besloten tot conformeren aan het stemgedrag zoals dit door de geselecteerde vermogensbeheerders wordt uitgeoefend. Deze aandelenmanagers maken ten behoeve van SPT actief gebruik van dit stemrecht. Doel hierbij is het beschermen van de belangen van de aandeelhouders, die uiteindelijk de werkelijke eigenaar van een beursgenoteerde onderneming zijn. Door middel van

het gebruik van het stemrecht kan de belegger ervoor zorgen dat de belangen van de aandeelhouder en het management op een lijn worden gebracht.

De actieve SPT-managers stemden in het verslagjaar op de aandeelhoudersvergaderingen van onder meer TNT, Wolters Kluwer, Aegon, AKZO, AHOLD en een groot aantal andere Europese, Japanse en Amerikaanse ondernemingen, ten aanzien van de benoeming van bestuurders, de beloning van bestuurders en de inkoop van eigen aandelen. Bij de passief beheerde mandaten heeft SPT zich geconformeerd aan het door de beheerder gevolgde beleid.

Overlay

Als gevolg van het in 2006 ingezette beleid van SPT worden een aantal balansrisico's met derivaten afgedekt. Het afdekken van het renterisico, het valutarisico en een deel van het aandelenrisico heeft gedurende het jaar een negatieve bijdrage aan het resultaat geleverd van 9,05%. Ultimo 2008 bedroeg de waarde van de aandelen en rentederivatenportefeuille circa € 257 miljoen, terwijl deze per ultimo 2009 is gedaald naar circa € 94 miljoen. In juni is de aandelenderivaten portefeuille aangepast, waardoor per saldo circa € 65 miljoen is vrijgevallen. Deze middelen zijn volledig herbelegd in de aandelenportefeuille.

Het beheersbaar maken van het renterisico van SPT met behulp van derivaten heeft gedurende 2009 geleid tot een meer stabiele dekkingsgraad. De waardedaling van de verplichtingen als gevolg van de gestegen rente is gedeeltelijk teniet gedaan door een daling van de waardering van de derivatenpositie bestaande uit swaps en swaptions tot ruim € 59 miljoen, terwijl deze eind 2008 nog € 85 miljoen bedroeg.

De stijging van de aandelenportefeuille als gevolg van de wereldwijd stijgende beurzen is gedeeltelijk te niet gedaan door de daling van de waardering van de derivatenpositie aandelen tot ruim € 34 miljoen (ultimo 2008 € 116 miljoen). De derivaten hebben SPT in de dalende markten behoed voor te grote verliezen op aandelen. Bij een herstel van de aandelenmarkten wordt echter een deel van de winst weer ongedaan gemaakt. In het kader van het herstelplan is uitgebreid door het bestuur gesproken over dit effect. Ten behoeve van de herstelkracht van het fonds heeft het

bestuur binnen de haar beschikbare mogelijkheden dit effect geminimaliseerd. Hierbij is een afweging gemaakt tussen een mogelijk krachtiger herstel van de dekkingsgraad van het fonds ten opzichte van de kans dat de dekkingsgraad verder zou wegzakken. Gezien de financiële positie van het fonds, de opstelling van de toezichthouder en het belang van de deelnemers bij een stabiele maar gezonde dekkingsgraad heeft het voorkomen van een verder wegzakkende dekkingsgraad in de besluitvorming van het bestuur prioriteit gekregen.

Aandelen

In 2006 is door het bestuur een actie gestart om de kosten van het fonds voor wat betreft het beheer van het vermogen te verlagen. In dit kader heeft SPT kritisch de prestaties van haar vermogensbeheerders onderzocht. Er is destijds besloten om een aantal actieve managers te vervangen door meer passief georiënteerde mandaten.

Het aandelenrendement van SPT is uitgekomen op 26,41%, dit is hoger dan het benchmark resultaat van 25,95%. Deze outperformance werd voornamelijk behaald door de beleggingen bij Walter Scott en de investering in Brandes Europe. De outperformance bij Brandes Europe was te danken aan de positionering in small cap en waarde aandelen, die een goed jaar kenden. De uitstekende performance van Walter Scott werd gerealiseerd door een juiste aandeleselectie. Alle overige managers hebben in lijn of lager gepresenteerd dan hun eigen benchmark gedurende het jaar.

Gedurende het tweede kwartaal van 2009 heeft er een aanpassing plaatsgevonden in de aansturing van de managers en de inrichting van de bewaarneming van het fonds. Zowel de manager Brandes (aandelen) als de manager Calamos (Converteerbare obligaties) werden aangestuurd via een Platform bij Fortis Private Investment Management LTD. Gedurende 2009 heeft het bestuur besloten alle managers onder rechtstreekse aansturing van het fonds te brengen en de bewaarneming van de portefeuilles te centreren bij Kasbank. Deze actie is in december 2009 afgerond en heeft geleid tot een betere controle van het fonds op het totale beleggingsproces en meer flexibiliteit met betrekking tot de dienstverleners.

Vastrentende waarden

Het rendement van deze categorie kwam op jaarbasis uit op 5,45%, dat circa 1,1% beter is dan de benchmark.

De belangrijkste positieve bijdragen aan dit resultaat werden geleverd door de mandaten onder beheer bij ING Investment management en Raiffeisen. In 2009 zijn beide mandaten toegevoegd aan de portefeuille. Het ING IM mandaat betreft feitelijk een aanpassing van het bestaande mandaat.

De sterke performance van het ING IM All Grade mandaat kan worden verklaard door de uitstekende performance van Europese bedrijfsobligaties. Deze categorie is in 2009 hersteld van de crisisniveau's waarop deze beleggingen waren gewaardeerd. Ook de allocatie naar High Yield en Emerging Market Debt heeft waarde toegevoegd.

Convertibles

De beleggingen in deze categorie zijn uitbesteed aan Calamos die in 2009 een rendement behaalde van 29,24%. Ondanks dat dit een mooi rendement is bleef deze manager wel fors achter bij de eigen benchmark. In 2008 was het tegenovergestelde het geval. Deze underperformance kan worden verklaard door de defensieve positionering van deze manager en met betrekking tot hun allocatie naar de meer risicovolle convertibles met een rating van single B of lager.

Risicoparagraaf

Inleiding

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioenverplichtingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen. Gedurende 2009 heeft het bestuur uitgebreid stilgestaan bij de risico's die een impact hebben op de hiervoor beschreven doelstelling. Naar aanleiding van deze discussie over de risico's zijn in operationele zin de beheersmaatregelen met betrekking tot het tegenpartijrisico aangescherpt. Daarnaast is de bewaarneming van het fonds volledig neergelegd bij een Custodian. In 2010 zijn een aantal acties gestart die zullen leiden tot een verdere aanscherping van het beheersingsproces.

In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleid van het pensioenfonds en de risico's die het pensioenfonds bij de uitvoering van zijn taken loopt. Voor de wijze waarop deze risico's zijn afgedekt en een kwantificering van deze risico's wordt verwezen naar de paragraaf "Financiële risico's" in de jaarrekening.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur heeft zijn beleid verwoord in de ABTN. Algemene leidraad voor het uitvoeren van zijn behoeften is risicomijdend operationeel management. Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- ALM-beleid;
- duration matching;
- dekkingsgraad;
- beleggingsbeleid;
- toeslagbeleid;
- beleid ten aanzien van uitbesteding.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruik gemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse

van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De invloed van deze sturingsmiddelen op de financiële positie van het fonds wordt jaarlijks geëvalueerd. Bij deze evaluatie speelt zowel de huidige financiële positie, alsmede de financiële positie van het fonds in de toekomst, een rol.

Om te toetsen of het beleid op lange termijn tot de gewenste ontwikkeling leidt, voert het pensioenfonds ten minste eens in de drie jaar een continuïteitsanalyse uit. Het fonds heeft deze continuïteitsanalyse voor het eerst in 2008 laten uitvoeren door Ortec. In het kader van het opstellen van het herstelplan is deze continuïteitsanalyse geactualiseerd. In 2010 heeft SPT een strategiediscussie gepland waarin het beleid met betrekking tot de beleidsinstrumenten ter discussie staat. Onderdeel van deze discussie is een hernieuwde ALM-studie.

Het risicomodel van DNB kent voor een aantal risicocategorieën vastgestelde scenario's ('schokken'). De hoofdletter 'S', aangevuld met een nummer achter een aantal risicocategorieën vertegenwoordigt de code die DNB in het risicomodel voor de desbetreffende risicocategorie hanteert. Bij de berekening van het vereist eigen vermogen (buffers) past het pensioenfonds de standaardmethode toe op basis van de zogenaamde wortelformule (S_1 t/m S_6). Kwantitatieve en kwalitatieve toelichtingen van deze risico's zijn opgenomen in de "risicoparagraaf" in de jaarrekening. Het vereist vermogen wordt berekend op basis van zowel de feitelijke als de strategische beleggingsmix. Doorgaans wordt de hoogste van beide gehanteerd als zijnde het vereist eigen vermogen.

Financiële risico's

Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen.

De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden

opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor eventuele toeslagverlening over de opgebouwde aanspraken en ingegane pensioenen. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

Het solvabiliteitsrisico bestaat uit de volgende risicocategorieën:

- Renterisico (S1).
- Zakelijke waarden risico (S2).
- Valuta risico (S3).
- Grondstoffenrisico (S4).
- Kredietrisico (S5).
- Verzekeringstechnisch risico (S6).

Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds de standaardmethode toe. Voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de feitelijke beleggingsmix.

Renterisico (S1)

Pensioenfondsen kennen doorgaans een langere looptijd voor hun verplichtingen dan voor hun bezittingen. Vanwege deze mismatch ondervindt een fonds renterisico. Immers bij een rentedaling zullen de verplichtingen sterker toenemen in waarde dan de bezittingen. Het standaardmodel van DNB bevat voorgeschreven rentescenari'o's (verschuiving actuele rentetermijnstructuur via voorgeschreven rentefactoren) om het vereist eigen vermogen voor dit risico te bepalen.

Ter beheersing van de mismatch dekt het fonds het renterisico strategisch voor nagenoeg 100% af. De afdekking vindt plaats gebruikmakend van een combinatie van rente swaps en rente swaptions. In het geval van renteswaps wordt zowel het neerwaartse als het opwaartse renterisico afgedekt. Swaptions dekken alleen het neerwaartse renterisico af zodat het fonds blijft profiteren van een eventuele stijging van de rente. Hoewel het fonds streeft naar een 100% afdekking zal dit door het gebruik van rente swaptions in de praktijk niet volledig realiseerbaar zijn. Materieel, bij aanzienlijke renteveranderingen is het renterisico voor 100% afgedekt.

Zakelijke waarden risico (S2)

De waarde van aandelen zijn onderhevig aan marktfluctuaties. Fondsen die een deel van hun vermogen in dergelijke zakelijke waarden hebben belegd, lopen hierdoor risico. Op strategisch niveau is het zakelijke waarden risico als belangrijk risico voor het fonds geïdentificeerd. Het beleid van SPT is om 75% van de aandelenpositie af te dekken door middel van een derivatenstrategie. Bij een aanzienlijke daling van de aandelenmarkten is over dit deel van de aandelenpositie het fonds voor nagenoeg 100% afgedekt tegen de neerwaartse beweging. Met name bij het initiëren van de aandelenderivaten en aanzienlijke stijgingen van de waarden van aandelen is het fonds minder dan 100% afgedekt voor koersdalingen. Het fonds monitort de effectiviteit van de aandelen-hedge op continue basis en stuurt indien noodzakelijk bij.

In de praktijk heeft SPT een aanzienlijk stringenter beleid gevoerd met betrekking tot het neerwaartse risico van de aandelenpositie. Gedurende 2009 is 100% van de aandelenpositie afgedekt door middel van derivaten.

Valutarisico (S3)

Valutarisico betreft het risico dat de waarde van de beleggingen in vreemde valuta verslechtert als gevolg van veranderingen van vreemde valutakoersen. De kans dat de wisselkoers van vreemde valuta verslechtert ten opzichte van de euro betekent een risico voor een pensioenfonds omdat verplichtingen veelal in euro luiden en bezittingen (deels) in vreemde valuta. Dit risico is van belang voor zowel directe posities in een valuta, als voor beleggingen die gewaardeerd zijn in een andere valuta.

Het beleid van het pensioenfonds is om het valutarisico voor nagenoeg 100% af te dekken. Het fonds beperkt zich hierbij tot de belangrijkste valutarisico's. Door het nagenoeg volledig afdekken van het valutarisico is de omvang van de buffer voor dit onderdeel beperkt.

Grondstoffenrisico (S4)

Fondsen die beleggen in grondstoffen (commodities) lopen het risico dat de waarde van deze beleggingen daalt. SPT belegt niet in grondstoffen en hoeft daarom geen buffers hiervoor aan te houden.

Kredietrisico (S5)

Bij het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de tegenpartij tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze spread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid, risicovrij, tot uitkering zal komen.

Tegenpartij risico is voor SPT een materieel risico. Het fonds maakt in haar strategisch beleid gebruik van derivaten om aandelenrisico, renterisico en valutarisico af te dekken. De tegenwaarde van de optieposities kan aanzienlijk zijn. Het beleid met betrekking tot het tegenpartijrisico is dat alleen zaken wordt gedaan met eerste klas tegenpartijen en dat met deze tegenpartijen ISDA documentatie wordt afgesloten om de tegenpartij risico's te mitigeren. Naast de kwalitatieve criteria omtrent de tegenpartijen wordt het tegenpartijrisico verder gemitigeerd door op tenminste twee wekelijkse basis collateral over en weer te stellen.

Verzekeringstechnisch risico (S6)

Naast de financiële risico's staat het fonds bloot aan verzekeringstechnische risico's. Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico).

De sterftetrend zelf dient te worden meegenomen bij de bepaling van de voorziening voor risico fonds.

Naast de financiële risico's staat het fonds bloot aan verzekeringstechnische risico's, waarvan het langlevenrisico het belangrijkste is. Bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen worden prudente veronderstellingen gehanteerd waaronder ervaringssterfte alsmede toekomstige verbetering van de levensverwachting door gebruik van de zogenaamde prognosetafel AG 2005-2050. Verzekeringstechnische risico's rondom kortlevenrisico en arbeidsongeschiktheidsrisico's zijn beperkt aangezien SPT een slapend fonds is zonder actieve deelnemers. Met betrekking tot het arbeidsongeschiktheidsrisico bestaat het verzekeringstechnisch risico indien de gerealiseerde vrijval van de schadevoorziening uit hoofde van arbeidsongeschiktheid afwijkt van de veronderstelde vrijval op basis van een revalidatiekans van 20%. Ultimo 2009 is

de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds verhoogd met 5% als gevolg van actuele ontwikkelingen op het gebied van de levensverwachtingen.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities.

Voor een inactief fonds als SPT verdient de beheersing van het liquiditeitsrisico de aandacht aangezien er geen premie-inkomsten meer zijn die de liquiditeit waarborgen. In het geval van SPT moet de liquiditeit worden gewaarborgd door de verhandelbaarheid van de beleggingen. Ultimo 2009 zijn er voldoende obligaties, die onmiddellijk te gelde kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Daarnaast is al op strategisch niveau het liquiditeitsrisico geïdentificeerd. De middelen van SPT zijn belegd in beleggingsproducten met een hoge liquiditeit.

Concentratierisico

Grote posten binnen de beleggingsportefeuille zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Het concentratierisico wordt binnen de portefeuille van SPT gemitigeerd door een spreiding over aandelen, vastrentende waarden en converteerbare obligaties. Daarnaast wordt binnen deze beleggingscategorieën gewerkt met verschillende managers. Met name binnen de aandelenportefeuille leidt de keuze voor de specifieke managers tot een verhoogd concentratierisico. Dit risico is onderkend en opgevangen door naast de actieve managers enkele breed gespreide passief mandaten in te richten.

SPT heeft ultimo 2009 geen beleggingen bij tegenpartijen met uitzondering van de Nederlandse staat in de

portefeuille die meer dan 2% van het belegd vermogen uitmaken. SPT belegt in beleggingsfondsen, deze beleggingen kunnen meer bedragen dan 5% van het belegd vermogen. Binnen de derivatenconstructie bedroeg de vordering op de tegenpartijen circa 6% van het totaal belegd vermogen. Dit risico is gemitigeerd door het stellen van collateral.

Inflatierisico

Het pensioenfonds kent een voorwaardelijk toeslagenbeleid en communiceert dit beleid, conform wettelijke voorgeschreven formuleringen, naar alle deelnemers, slapers en gepensioneerden. Door die communicatie is de kans zeer gering dat verwachtingen worden gewekt en juridische claims moeten worden gehonoreerd. Aangetoond is dat het toeslagenbeleid, ook in financieel mindere tijden, consequent wordt uitgevoerd.

Niet financiële risico's

Sponsorrisico

Sponsorrisico's zijn niet aan de orde bij SPT.

Omgevingsrisico

Hieronder worden risico's verstaan als gevolg van externe veranderingen.

Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico op verlies als resultaat van inadequate of foutieve interne processen, mensen en systemen of als gevolg van externe gebeurtenissen. Operationele risico's hebben een negatieve impact op een goede uitvoering van de pensioenregeling. Voor deze operationele risico's geldt wel dat een verregaande reductie onevenredig veel inspanning en kosten met zich mee kan brengen. De operationele uitvoering geschiedt door AZL N.V. Deze partij heeft een SAS 70-verklaring (type II). Door het overleggen van deze verklaring toont AZL N.V. aan het pensioenfonds en aan de accountant van het pensioenfonds aan, dat de uitvoering 'in control' is. Het overleggen van de SAS 70-verklaring komt tevens tegemoet aan de Beleidsregel 'Uitbesteding Pensioenfondsen' waarin DNB heeft vastgesteld dat een pensioenfonds dat zijn administratie uitbesteedt aan een uitvoerder verantwoordelijk is en blijft voor een juiste administratie.

Op basis van de bevindingen van de accountant van SPT heeft het bestuur in verslagjaar 2008 vastgesteld dat de SAS70 type I en II-verklaringen van AZL voor SPT toereikend zijn. Het bestuur van SPT heeft besloten de verlenging van het contract met AZL en AZL Vermogensbeheer in 2010 te gebruiken om meer nadruk te leggen op de afspraken omtrent het operationele risico binnen AZL. Daarnaast worden in het eerste kwartaal van 2010 de richtlijnen met ING IM ICS aangescherpt.

Uitbestedingsrisico's

Het bestuur heeft onder behoud van zijn verantwoordelijkheden een aantal werkzaamheden structureel uitbesteed. De uitbesteding van werkzaamheden aan een derde partij heeft tot gevolg dat het bestuur geen directe gezagsverhouding heeft met de personen die bij de derde partij feitelijk en dagelijks zijn belast met de uitvoering van die werkzaamheden. Het bestuur heeft voorts geen rechtstreeks zicht op en voert geen directe controle uit op administratieve processen, zoals uitbetaling van pensioenen, pensioenberekeningen en dergelijke. Daardoor ontbreekt eveneens zicht op de werkelijke uitvoeringskosten.

Het bestuur erkent voorts dat aan de uitbesteding het risico is verbonden van discontinuïteit van de dienstverlening door AZL N.V. Op basis van de jaarcijfers heeft het bestuur van SPT zich een oordeel gevormd over de continuïteit bij AZL. Daarnaast vindt er informatie-uitwisseling over de financiële soliditeit van AZL tussen SPT en AZL N.V. plaats via de Raad van Deelnemers van AZL.

Bij alle uitbestedingsactiviteiten conformeert het fonds zich volledig aan de regelgeving van DNB op het gebied van uitbesteding. Het fonds beschikt voor iedere extern uit te voeren activiteit over een uitbestedingsovereenkomst die voldoet aan het bij of krachtens artikel 43 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling bepaalde.

Voor wat betreft de uitbestedingsrisico's kan worden opgemerkt dat het bestuur overleg heeft gevoerd met AZL N.V. en ING IM ICS over de dienstverlening inclusief de SLA. Om aan de behoefte van het bestuur aan zekerheid en daarmee aan kwaliteitsgaranties tegemoet te komen, hebben AZL N.V. en ING IM ICS ervoor gekozen om gecertificeerd te worden volgens de richtlijnen van SAS 70.

Voor de meeste relevante processen is een beschrijving van de AO/IC opgesteld, die heeft geleid tot een beschrijving van de beheersingsmaatregelen voor de betreffende processen.

Voorts wordt het bestuur door middel van periodieke rapportages van zowel de uitvoeringsorganisatie als mede van externe adviseurs in staat gesteld de risico's en fonds-situatie goed te monitoren.

In 2009 heeft SPT een uitbestedingscommissie ingesteld die de uitbestedingsrisico's van SPT moet inventariseren en monitoren.

IT risico

De informatietechnologie is een belangrijke risicocategorie voor pensioenfondsen. Omdat het merendeel van de fondsen de IT hebben uitbesteed, is dit risico tot een uitbestedingsrisico geworden. Dit geldt ook voor SPT.

Integriteitsrisico

DNB verstaat hieronder het risico dat de integriteit van het pensioenfonds dan wel het financiële stelsel wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van de organisatie, medewerkers dan wel van de leiding, een en ander in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door het fonds opgestelde normen. Bij de beheersing van dit risico kan gedacht worden aan onder meer gedragscodes en procesmatige waarborgen.

SPT heeft een gedragscode en een complianceregelgeving welke gelden voor bestuursleden en adviseurs van het fonds. Daarnaast wordt aan dienstverleners en vermogensbeheerders vereist dat deze werken met een compliance en gedragscode.

Juridische risico's

Een pensioenfonds loopt het risico in rechte aangesproken te worden. Ten einde dit risico te beperken kan het fonds maatregelen treffen. Eén risico is dat de fondsstukken niet voldoen aan de wettelijke bepalingen. Een ander risico is dat men als fondsbestuurder in persoon kan worden aangesproken. Een derde risico betreft het niet in voldoende mate vorm geven aan consistent beleid, dit maakt het fonds kwetsbaar indien het hierop wordt aan-

gesproken. Een vierde risico betreft het niet of onduidelijk communiceren naar partijen. Een vijfde risico betreft aansprakelijkheid door het niet of niet goed uitvoeren door partijen die het fonds heeft ingehuurd. Met betrekking tot bovengenoemde risico's heeft het bestuur de volgende maatregelen genomen:

1. Het fonds heeft AZL als bestuursadviseur aangesteld. AZL toetst bij wetwijzigingen de fondsstukken en stelt waar nodig wijzigingen voor aan het bestuur.
2. Het fonds huurt waar nodig externe juridische adviezen in.
3. Het fonds heeft een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering afgesloten.
4. Het fonds ziet erop toe dat besluitvorming consistent en goed gedocumenteerd plaatsvindt. Deze documentatie zorgt ervoor dat ook derden de inhoud en werking van dit beleid kunnen volgen.
5. Het fonds werkt volgens een communicatieplan. Dit plan bewaakt de wettelijk verplichtte communicatiemomenten. Naast deze vereisten heeft het fonds eigenstandige communicatiedoelinden.
6. Met alle ingehuurde partijen zijn contractuele afspraken gemaakt. Partijen dienen regelmatig te rapporteren over het wel of niet voldoen aan de gemaakte afspraken. Daar waar mogelijk heeft het pensioenfonds activiteiten gescheiden ondergebracht, waardoor er een mechanisme ontstaat van controle van de ene door de andere partij.

Jaarlijks vinden er controles plaats door actuaris en accountant op de uitvoering door het fonds. Materiële onvolkomenheden worden door hen gerapporteerd. In het algemeen, draagt het bestuur er zorg voor dat zij voldoende kennis en kunde bezit om haar verantwoordelijkheid te kunnen dragen. De hierboven genoemde risico's zijn niet limitatief maar de juiste afdekking van deze genoemde risico's geven wel een indicatie over de juridische weerbaarheid van het pensioenfonds.

Utrecht, 6 mei 2010

Het bestuur

A.V. van Gool
voorzitter

J.A. van Bentum
secretaris

H. Donker

J.W. van Herwijnen

A.G.M. Naber

Verslag van de visitatiecommissie

De Stichting Pensioenfonds Tandartsen en Tandarts-specialisten (SPT) is een gesloten fonds waarin geen nieuwe aanspraken worden opgebouwd en geen premieafdrachten meer plaats vinden. Het ontbreken van het premie-instrument in het financiële beleid van SPT vergroot het belang van het vermogensbeheer. Gelet op het gesloten karakter van SPT dient het interne toezicht zich voornamelijk te richten op het proces van vermogensbeheer. Om die reden heeft het bestuur aan de Visitatiecommissie een beperkte opdracht verstrekt: organisatie en risico van het vermogensbeheer.

Het door de visitatiecommissie uitgeoefende interne toezicht heeft betrekking op het beoordelen van de wijze waarop het bestuur van SPT in de jaren 2008 en 2009 tot het moment van de visitatie zijn taken heeft uitgeoefend.

De Visitatiecommissie heeft het onderzoek langs drie paden ingestoken:

- strategisch beleggingsbeleid;
- uitvoering van het vermogensbeheer;
- monitoring en rapportage.

De Visitatiecommissie is van mening dat het bestuur van SPT het fonds op een adequate manier bestuurt. Nagenoeg alle (operationele) activiteiten en advisering zijn uitbesteed aan kwalitatief goede adviseurs en organisaties. Op deze wijze is het fonds goed door de recente stormen op financiële markten geloodst. Tevens heeft het fonds een commissie Risicomanagement met een onafhankelijke externe voorzitter en twee externe professionals.

Dat neemt echter niet weg dat de Visitatiecommissie op een aantal gebieden enkele tekortkomingen of verbeterpunten signaleert. Naast een aantal andere aanbevelingen die in dit rapport zijn opgenomen wil de commissie in het bijzonder aandacht vragen voor een drietal punten:

1. De beschrijving van de beleidscyclus zou extra aandacht mogen krijgen. Vanuit een top-down benadering moeten de (jaar-)plannen een logisch en consistent geheel vormen op basis waarvan het bestuur kan besturen.
2. Omdat SPT belangrijke taken heeft uitbesteed dient er extra aandacht te zijn voor de monitoring en evaluatie van de uitbesteede activiteiten. Daartoe zijn allereerst goede overeenkomsten met SLA's noodzakelijk. Daarnaast adviseert de Visitatiecommissie een procedure te beschrijven voor de evaluatie van de fiduciair begeleider, managers en overige externe adviseurs. De installatie van een uitbestedingscommissie is wat dit betreft reeds een stap in de goede richting.
3. Het bestuur ontvangt op dit ogenblik een aantal rapportages met stuurinformatie. De Visitatiecommissie adviseert de rapportages te stroomlijnen en aan te laten sluiten op die plannen en de beleidscyclus. Daarbij zou tevens meer aandacht moeten worden gegeven aan de risico's, zowel op balansniveau als op het niveau van de individuele vermogensbeheerders.

Prof. dr. R. Bauer
P. Molenaar
Drs. H. Kapteijn RA

Verantwoordingsorgaan

Oordeel verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan (VO) is onafhankelijk en beoordeelt het door het bestuur gevoerde beleid, de gemaakte beleidskeuzes en de naleving van de principes voor goed pensioenfondsbestuur. Hierbij wordt als uitgangspunt gehanteerd de vraag of het bestuur bij de genomen besluiten op een evenwichtige wijze met de belangen van alle belanghebbenden rekening heeft gehouden.

Dit verslag is verdeeld in 7 onderdelen:

1. Sterke punten van SPT
2. Suggesties voor verbetering
3. Verbeterpunten voor 2010
4. Toekomst van SPT
5. Overwegingen
6. Bronnen
7. Samenvatting van de aanbevelingen

1. Sterke punten van SPT

Het SPT-bestuur heeft zich omringd met hoogwaardige adviseurs. Zij spelen een bepalende rol in het vermogensbeheer. Het bestuur is uiteraard verantwoordelijk, maar de drie externe deskundigen in de Commissie Risicomanagement zijn de sturende adviseurs. Ook SPT ondervindt nog de terugslag vanwege de kredietcrisis, de dekkingsgraad die daarvoor rond de 115 schommelde is nog lang niet terug op dat niveau. De terugval in vermogen is door de stevige afdekking van het neerwaartse risico beperkt gebleven.

2. Suggesties voor verbetering

De Visitatiecommissie heeft in haar rapport een flink aantal aanbevelingen voor verbeteringen gedaan. In de samenvatting en conclusies zoals die zijn bijgevoegd in dit jaarverslag staan de vier belangrijkste aanbevelingen. Het VO heeft het bestuur geadviseerd die aanbevelingen, die stuk voor stuk verbeterpunten zijn, ten spoedigste

aan te pakken. Maar ook de overige aanbevelingen zijn van belang om op te volgen. Teneinde het zicht op de uitvoering daarvan te houden is ons advies over een jaar weer een visitatieronde te laten uitvoeren.

3. Verbeterpunten voor 2010

Het VO is van mening dat de voorlichting over de vermogenspositie, het herstelplan, de dekkingsgraad en de indexatie verbetering verdient. In het NT interview van maart jl. schetst de SPT voorzitter een te rooskleurig beeld. In de actuariële verklaring in dit jaarverslag is te lezen dat de vermogenspositie van het fonds slecht is. In 2013 moet volgens DNB de dekkingsgraad tenminste 104% zijn. Ons fonds verkeert mede door de vigerende regelgeving in een lastige positie. Zo ging ultimo 2009 de dekkingsgraad van 103 terug naar 98 als gevolg van de CBS-publicaties in het voorjaar van 2010 over de toegenomen levensverwachting. Er komt geen premie binnen en het neerwaartse risico is maximaal afgedekt waardoor de opwaartse potentie gering is. Als de dekkingsgraad in 2013 nog te laag is, zal DNB kunnen eisen dat de aanspraken worden versoberd. Het VO heeft het bestuur geadviseerd dit alles op duidelijke wijze naar de deelnemers te communiceren. Transparant zijn betekent vooral open zijn, ook als de boodschap onplezierig is.

Het VO constateert dat over de langlopende gerechtelijke procedures inzake het ontslag van een voormalig directeur van SPT, mede gezien de verantwoording van de uitgaven die hiermee gemoeid zijn, onvoldoende openheid richting de deelnemers is betracht.

Ten aanzien van de arbeidsongeschikte deelnemers binnen het fonds, adviseert het VO in het belang van de reserveringen, bij deze deelnemers frequenter dan voorheen de (mate van) arbeidsongeschiktheid te monitoren.

4. Toekomst van SPT

Het VO heeft het bestuur geadviseerd de toekomst-scenario's voor SPT goed en helder uit te werken. Dat betreft in eerste instantie het mogelijke gevolg van een wetswijziging die er toe kan leiden dat voor een slapend fonds zonder verplichtstelling geen beroeps-pensioenvereniging vereist is. Samen met de BPVT zal dit scenario moeten worden ingevuld met inachtneming van de positie van de deelnemers en de inbreng van de deelnemersvergadering. Een volgend scenario betreft de positie van het fonds, blijft alles bij het oude of moet het toch anders. DNB is van mening dat Nederland veel te veel (650) pensioenfondsen telt. Het VO adviseert het bestuur mede in dit verband ook meerdere uitvoerders voorstellen te laten doen aangaande portefeuilleoverdracht en de mogelijke gevolgen voor de verzekerde pensioenaanspraken.

5. Overwegingen

De korte periode die beschikbaar was sinds de instelling van het VO en het moment waarop het VO haar oordeel diende te geven, in samenhang met de tijd die nodig was om enig inzicht te verwerven in de pensioenproblematiek, is onmiskenbaar van invloed geweest op de meningsvorming over het handelen van het bestuur, over het gevoerde beleid en over de gemaakte keuzes voor de toekomst.

Niettemin zijn de bevindingen van het VO van dien aard dat geconcludeerd kan worden dat SPT haar taken in het jaar 2009 op een adequate wijze heeft uitgevoerd.

In het huidige jaar zal het VO zijn werkzaamheden zodanig inrichten dat met betrekking tot 2010 een systematisch opgebouwd oordeel over het functioneren van het bestuur kan worden afgegeven

Het VO bestaat thans uit twee personen. Deze situatie is ontstaan doordat in het voorjaar van 2010 de toenmalig voorzitter zich om persoonlijke redenen uit het VO heeft teruggetrokken. Dit heeft geen invloed gehad op het functioneren van het VO en op de uiteindelijke meningsvorming.

6. Bronnen

Het VO heeft bij het vormen van haar mening de volgende stukken geraadpleegd:

- Rapport van de Visitatiecommissie.
- Actuariële en bedrijfstechnische nota 2009.

- Notitie Financieel beleidskader 2010-2015 met herstelplan.
- Accountantsverslag 2009 (concept).
- Actuarieel rapport 2009.
- Certificerend actuair rapport 2009.
- Jaarrekening 2007, 2008 en 2009 in concept.
- Communicatieplan 2010.
- Klachten- en geschillenregeling.
- Kwartaalrapportages vermogensbeheer tweede helft 2009.

Voorts heeft het VO overleg gevoerd met de voorzitter van de Visitatiecommissie, de (externe) voorzitter van de Commissie Risicomanagement, de fiduciair adviseur (ING IM ICS), de externe accountant (KPMG), de interne actuaris (AZL) en de certificerend actuaris (Towers Watson). De gesprekken met het bestuur hebben in een constructieve sfeer plaatsgevonden, wel bestaat de indruk dat het bestuur nog moest wennen aan de aanwezigheid van een onafhankelijk en kritisch Verantwoordingsorgaan.

7. Samenvatting van de aanbevelingen

Het VO doet het bestuur de aanbevelingen om:

- over de mogelijke consequenties van de huidige financiële positie van het fonds en over de maatregelen opgenomen in het herstelplan van SPT helder te communiceren richting de deelnemers;
- over de langlopende gerechtelijke procedures inzake het ontslag van een voormalig directeur van SPT, mede gezien de verantwoording van de uitgaven die hiermee gemoeid zijn, openheid naar de deelnemers te betrachten;
- de (mate van) arbeidsongeschiktheid van de arbeidsongeschikte deelnemers van SPT meer gestructureerd te inventariseren;
- met het oog op de mogelijke wijzigingen van de governance van SPT in het kader van het vervallen van de verplichtstelling vooralsnog niet over te gaan tot het benoemen van een derde persoon in het Verantwoordingsorgaan.

Utrecht, 26 mei 2010

E.R. Brink, voorzitter
J. de Jonge

Reactie bestuur op het oordeel van het Verantwoordingsorgaan

Inleiding

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Tandartsen en Tandarts-specialisten (SPT) heeft zorgvuldig kennis genomen van het oordeel van het Verantwoordingsorgaan. Het bestuur waardeert de betrokkenheid van de leden van het Verantwoordingsorgaan om zitting te nemen in dit orgaan en hun inzet om tijdig tot een oordeel te komen over het door het bestuur gevoerde beleid. Dit temeer omdat vanaf hun benoeming tot lid van het Verantwoordingsorgaan de beschikbare tijd tot de vaststelling van het jaarverslag beperkt was, voordien door hen nog een opleidingstraject gevolgd moest worden en de materie voor hen nieuw was.

In de drie gezamenlijke vergaderingen van het bestuur en het Verantwoordingsorgaan heeft constructief overleg plaats gevonden. Het bestuur heeft in het laatste overleg zijn waardering uitgesproken over het snelle leerproces van de leden van het VO.

Reactie van het bestuur

Het bestuur stelt vast dat het Verantwoordingsorgaan concludeert dat SPT zijn taken in het jaar 2009 op een adequate wijze heeft uitgevoerd.

Het Verantwoordingsorgaan heeft de aanbeveling gedaan om helder te communiceren met de deelnemers over de mogelijke consequenties van de huidige financiële positie van het fonds. Alsook over de maatregelen die in het herstelplan van SPT zijn opgenomen. Het bestuur onderstreept het belang van tijdige, duidelijke en begrijpelijke communicatie hierover. De verwachtingen van deelnemers moeten goed gemanaged worden (risicobeheersing). Dit onderwerp staat dan ook hoog op de agenda bij de Commissie Voorlichting en Communicatie, alsook bij het bestuur. Gegeven de actuele turbulente ontwikkelingen op de financiële markten spelen timing en het bepalen van een relevante, juiste boodschap hierbij een essentiële rol. Zo is het bijvoorbeeld, door deze ontwikkelingen, moeilijk om de kansen op het korten van aanspraken en pensioenen te kwantificeren. De gang van zaken rond het toeslagenlabel illustreert dat.

Wat betreft de langlopende gerechtelijke procedures inzake het ontslag van een voormalig directeur van SPT kan worden gemeld dat het bestuur van de Beroepspensioenvereniging Tandartsen en Tandarts-specialisten een aantal vragen van een kleine groep deelnemers onderzoekt. Over de uitkomst van dat onderzoek zullen uiteindelijk alle deelnemers worden geïnformeerd.

Bij het verzenden van de pensioenoverzichten 2010 aan de arbeidsongeschikte deelnemers heeft het bestuur, naar aanleiding van de eerder door de accountant gemaakte opmerking terzake, deze deelnemers verzocht vóór 1 september a.s. een verklaring te tonen waaruit de actuele mate van hun arbeidsongeschiktheid blijkt. Het bestuur is voornemens deze informatie in het vervolg jaarlijks op te vragen.

De aanbeveling om met het oog op de mogelijke wijzigingen van de governance van SPT in het kader van het vervallen van de verplichtstelling vooralsnog niet over te gaan tot het benoemen van een derde persoon in het Verantwoordingsorgaan neemt het bestuur over.

Een aantal van de overige overwegingen in het oordeel zullen de komende bestuursvergaderingen worden besproken om te bezien in hoeverre hier invulling aan kan worden gegeven.

Ten slotte

Het bestuur zal de leden van het Verantwoordingsorgaan tijdig op de hoogte brengen van beleidsontwikkelingen bij het fonds. Waar gewenst, en zeker indien wettelijk verplicht, zal het bestuur het Verantwoordingsorgaan advies vragen ten behoeve van te maken beleidskeuzen.

Utrecht, 10 juni 2010

Jaarrekening

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2009	2008
Beleggingen voor risico pensioenfonds [1]		
Zakelijke waarden	568.556	425.073
Vastrentende waarden	700.254	617.189
Derivaten	88.117	278.140
	1.356.927	1.320.402
Vorderingen en overlopende activa [2]	13.504	15.029
Liquide middelen [3]	12.706	8.334
	1.383.137	1.343.765

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2009	2008
Stichtingskapitaal en reserves		
Algemene reserve [4]	-24.666	-17.683
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [5]	1.390.685	1.359.371
Kortlopende schulden en overlopende passiva [6]	17.118	2.077
	1.383.137	1.343.765

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2009	2008
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		
Directe beleggingsopbrengsten [7]	35.656	33.766
Indirecte beleggingsopbrengsten [8]	36.566	12.376
Kosten van vermogensbeheer [9]	-4.073	-4.924
	68.149	41.218
Pensioenuitkeringen [10]	-42.319	-39.131
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [11]		
Indexering en overige toeslagen	6	74
Rentetoevoeging	-33.951	-52.443
Ontrekking voor pensioenuitkeringen	42.324	39.081
Ontrekking voor pensioenuitvoeringskosten	1.269	1.172
Wijzigen marktrente	27.869	-207.734
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen	-2.608	1.045
Wijzigen grondslagen	-66.223	505
	-31.314	-218.300
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [12]	-1.498	-1.645
Overige baten en lasten [13]	-1	12
Saldo van baten en lasten	-6.983	-217.846
Bestemming van het saldo		
Algemene reserve	-6.983	-203.567
Herwaarderingsreserve	0	-14.279
	-6.983	-217.846

[.] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2009	2008
Pensioenactiviteiten		
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen	-42.264	-39.016
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-1.648	-1.361
	-43.912	-40.377
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	37.729	33.906
Verkopen en aflossingen beleggingen	891.970	1.339.057
Overig	-666	608
	929.033	1.373.571
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-876.896	-1.328.690
Kosten van vermogensbeheer	-3.853	-4.924
Overig	0	-1.331
	-880.749	-1.334.945
Mutatie geldmiddelen	4.372	-1.751
Saldo geldmiddelen 1 januari	8.334	10.085
Saldo geldmiddelen 31 december	12.706	8.334

Grondslagen voor de waardering en de bepaling van het resultaat

Algemeen

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Waardering

Algemeen

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta's worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

Financiële beleggingen

Onder de financiële beleggingen worden verantwoord de aandelen (waaronder begrepen de converteerbare obligaties), de vastrentende waarden (de obligaties en de leningen op schuldbekentenis) alsmede de financiële derivaten. Deze beleggingen zijn alle gewaardeerd tegen de beurswaarde danwel –bij gebreke daarvan– tegen de berekende reële waarde, deze waarde wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingssystemen.

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen is gelijk aan de contante waarde per de balansdatum van de pensioenverplichtingen, volgens de opgebouwde rechtenmethode, inclusief de verstrekte toeslagen jegens deelnemers, pensioentrekkenden en hun nagelaten betrekkingen, alsmede de verplichtingen uit hoofde van de premievrijstellingsregeling wegens arbeidsongeschiktheid. De berekening is gebaseerd op de volgende actuariële grondslagen:

Overlevingstafels

AG Prognosetafel 2005-2050 met toepassing van ervaringssterfte.

Arbeidsongeschiktheidsvoorziening

De voorziening pensioenverplichtingen is vastgesteld als de contante waarde van de tijdsevenredig opgebouwde pensioenaanspraken. Voor de arbeidsongeschikte deelnemers is de voorziening pensioenverplichtingen gebaseerd op 80% van de toekomstige premies met een jaarlijkse stijging van 4%.

Reservering partnerpensioen

De partnerfrequentie vóór pensioen-ingang is gesteld op 100%; daarna wordt uitgegaan van de feitelijke aanwezigheid van de medeverzekerde.

Kostenopslag

Voor kosten zijn de verplichtingen met een opslag van 2% voor excassokosten en een opslag van 1% voor uitvoeringskosten verhoogd. De totale kostenopslag bedraagt derhalve 3%.

Rekenrente

De rentetermijnstructuur ultimo 2009 zoals gepubliceerd door DNB.

Leeftijdsverschil

Voor latente pensioenverplichtingen jegens overlevende partners wordt de man drie jaar ouder verondersteld dan de vrouw.

Opslag voorzienbare sterftetrend

Er wordt in verband met de voorzienbare sterftetrend een opslag van 5% toegepast op de op bovenstaande wijze bepaalde voorziening pensioenverplichting. Hierbij is 5% de procentuele invloed van de CBS 2008-prognosetafel met ongewijzigde ervaringssterfte.

Opbrengsten en kosten

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben, met uitzondering van de dividenden die in het jaar van ontvangst in de resultaten worden opgenomen.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa

[1] Beleggingen voor risico pensioenfonds

Categorie	Stand ultimo 2008	Aankopen/verstrekkingen	Verkopen/aflossingen	Gerealiseerd resultaat	Ongerealiseerd resultaat	Stand ultimo 2009
Zakelijke waarden						
Aandelen	347.570	107.537	-70.157	10.525	80.405	475.880
Converteerbare obligaties	77.503	70.904	-72.705	5.259	11.715	92.676
	425.073	178.441	-142.862	15.784	92.120	568.556
Vastrentende waarden						
Obligaties	581.835	699.577	-619.762	-2.797	24.845	683.698
Leningen op schuldbekentenis	33.654	0	-16.654	-194	-250	16.556
Deposito's	1.700	0	-1.700	0	0	0
	617.189	699.577	-638.116	-2.991	24.595	700.254
Financiële derivaten						
Valutatermijncontracten	25.612	0	-45.520	19.908	-11.351	-11.351
Herrubricering Valutatermijncontracten						11.351
Aandelenopties	141.213	127.593	-193.551	-9.705	-30.887	34.663
Swaptions	68.956	2.464	0	-2.320	-40.033	29.067
Swaps	42.359	0	0	0	-17.972	24.387
	278.140	130.057	-239.071	7.883	-100.243	88.117
Belegd vermogen activa zijde	1.320.402	1.008.075	-1.020.049	20.676	16.472	1.356.927
Financiële derivaten						
Herrubricering Valutatermijncontracten						-11.351
Belegd vermogen passiva zijde						-11.351
Totaal belegd vermogen	1.320.402	1.008.075	-1.020.049	20.676	16.472	1.345.576

		2009	2008
[2]	Vorderingen en overlopende activa		
	Lopende intrest en dividend		
	Intrest effecten	11.520	12.742
	Intrest banken	0	73
	Dividend	429	662
		11.949	13.477
	Overige vorderingen		
	Beleggingen	190	830
	Terug te vorderen dividendbelasting	1.363	698
	Overige vorderingen	2	24
		1.555	1.552
	Totaal vorderingen en overlopende activa	13.504	15.029
[3]	Liquide middelen		
	Banken	12.706	8.334
	Passiva		
	Reserves		
[4]	Algemene reserve		
	Stand per 1 januari	-17.683	185.884
	Mutatie verdeling resultaat	-6.983	-203.567
	Stand per 31 december	-24.666	-17.683
	Herwaarderingsreserve		
	Stand per 1 januari	0	14.279
	Mutatie verdeling resultaat	0	-14.279
	Stand per 31 december	0	0
	Totaal reserves	-24.666	-17.683
	Het minimaal vereist vermogen bedraagt	104,0%	104,0%
	Het vereist vermogen bedraagt	110,6%	104,0%
	De dekkingsgraad is	98,2%	98,7%

Op basis van het ingediende kortetermijnherstelplan zou ultimo 2009 een dekkingsgraad van 101,1% worden verwacht. De werkelijke dekkingsgraad ultimo 2009 voor de verzwaring in verband met de toegenomen levensverwachting was 103,1%. Als gevolg van de verzwaring met 5% is de dekkingsgraad ultimo 2009 98,2% en dus lager dan op basis van het herstelplan werd verwacht. In het voorjaar 2010 heeft het fonds een "evaluatie herstelplan" bij DNB ingediend waaruit blijkt dat zowel het korte- als het langetermijnherstel binnen de wettelijke perioden mogelijk is.

[5] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Ultimo 2009 is de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds verhoogd met 5% als gevolg van actuele ontwikkelingen op het gebied van de levensverwachtingen. Deze verhoging wordt gezien als een schattingswijziging. Het cumulatief effect van de schattingswijziging ad. € 66,223 miljoen is als mutatie in het resultaat verwerkt.

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds is als volgt opgebouwd:

Deelnemers	841.482	877.060
Pensioengerechtigden	549.203	482.311
Indexering	0	0

1.390.685

1.359.371

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Stand per 1 januari	1.359.371	1.141.071
Mutatie boekjaar	31.314	218.300

1.390.685

1.359.371

[6] Kortlopende schulden en overlopende passiva

Beleggingen	4.057	470
Derivaten	11.351	0
Uitkeringen	174	170
Loonheffing	726	678
Sociale lasten	146	142
Overige crediteuren	664	617

17.118

2.077

2009

2008

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging bestuursleden

De bestuursleden van Pensioenfonds Tandartsen en Tandarts-specialisten hebben in 2009 een forfaitaire vergoeding van 92 ontvangen.

Personeel

Gedurende het boekjaar 2009 had Pensioenfonds Tandartsen en Tandarts-specialisten geen personeel in dienst.

Baten en lasten		2009	2008
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds			
[7]	Directe beleggingsopbrengsten		
	Dividend	12.661	15.355
	Intrest financiële beleggingen	21.854	17.558
	Intrest kortlopende beleggingen	-5	184
	Intrest liquiditeiten	66	669
	Opbrengsten diverse class action	1.080	0
		35.656	33.766
[8]	Indirecte beleggingsopbrengsten		
	• Gerealiseerde resultaten:		
	– Zakelijke waarden	15.784	-65.803
	– Vastrentende waarden	-2.991	2.508
	– Derivaten	7.883	-8.549
	– Valutaresultaten	-582	885
	• Niet-gerealiseerde resultaten:		
	– Zakelijke waarden	92.120	-202.240
	– Vastrentende waarden	24.595	35.837
	– Derivaten	-100.243	249.738
		36.566	12.376
[9]	Kosten van vermogensbeheer		
	Bijdragen in kosten vermogensbeheer	0	115
	Bewaarloon effecten	-645	-960
	Beheerloon	-3.428	-4.079
		-4.073	-4.924
	Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	68.149	41.218

		2009	2008
[10]	Pensioenuitkeringen		
	Pensioenen		
	– Ouderdomspensioen	-33.698	-30.771
	– Partnerpensioen	-8.404	-8.113
	– Wezenpensioen	-179	-204
	Andere uitkeringen		
	– Afkoopsommen	-11	-9
	– Overige	-27	-34
		-42.319	-39.131
[11]	Mutaties voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	-31.314	-218.300
[12]	Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
	Administratiekosten	-677	-772
	Actuariskosten	-157	-129
	Accountantskosten controle	-58	-33
	Juridische kosten	-180	-223
	Vergoeding bestuur	-92	-69
	Risicomanagement	-68	-67
	Overige kosten	-266	-352
		-1.498	-1.645
[13]	Overige baten en lasten		
	Saldo overige lasten en baten	-1	12
		-1	12

	2009	2008
Actuariële analyse van het resultaat		
De ontwikkeling van het fonds in het boekjaar volgt uit de hierna gegeven analytische verlies- en winstrekening.		
Resultaat op intrest	34.198	-11.225
Toeslagverlening	4	74
Sterftekansen	-3.425	-1.144
Arbeidsongeschiktheid	-465	-86
Administratiekosten	-229	-473
Mutaties	2.174	-324
Aanpassing stertetrend	-66.223	0
Overigen	-886	3.066
Wijziging rentetermijnstructuur	27.869	-207.734
	-6.983	-217.846

Risicoparaagraaf

(bedragen in duizenden euro)

In de risicoparaagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna wordt een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste financieel risico voor het Pensioenfonds is het niet kunnen nakomen van de pensioentoezeggingen.

Een belangrijke maatstaf hiervoor is het aanwezig Eigen vermogen. Wettelijk is een gestandaardiseerde methode vastgelegd om te kunnen toetsen of het aanwezig Eigen vermogen voldoende is om een aantal specifieke risico's op te kunnen vangen (het standaardmodel). Het Eigen vermogen van het Pensioenfonds per 31 december 2009 is kleiner dan het Vereist eigen vermogen volgens het standaardmodel, zodat het Pensioenfonds hierdoor een langetermijnherstelplan heeft moeten indienen.

Jaarlijks vindt toetsing plaats aan de hand van dit standaardmodel. De verschillende risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6. Tevens wordt rekening gehouden met onderling compenserende effecten (diversificatie effect). Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën:

	2009		2008	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	30.711	2,2	60.167	4,4
Zakelijke waarden risico (S2)	125.139	9,0	39.602	2,9
Valutarisico (S3)	0	0,0	0	0,0
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	3.264	0,2	4.284	0,3
Verzekeringstechnisch risico (S6)	34.697	2,5	36.445	2,7
Diversificatie-effect	-46.635	-3,4	-46.064	-3,4
Vereist eigen vermogen	147.175	10,6	94.434	6,9
Aanwezige dekkingsgraad		98,2		98,7
Minimaal vereiste dekkingsgraad		104,0		104,0
Vereiste dekkingsgraad (feitelijk)		111,2		106,9
Vereiste dekkingsgraad (strategisch)		110,6		104,0

De dekkingsgraad wordt berekend door het totaal van de activa voor risico van het Pensioenfonds (minus de passiefposten Kortlopende schulden en overlopende passiva en Herverzekeringsdeel technische voorzieningen) te delen door de Voorziening pensioenverplichtingen (plus Overige technische voorzieningen). Het afgelopen jaar is deze, op grondslagen van het Pensioenfonds, afgenomen van 98,7% (2008) tot 98,2% (2009).

Renterisico

Het Pensioenfonds kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. De stijging van de rentestanden die worden gehanteerd bij de berekeningen van de Voorziening pensioenverplichtingen (eind 2009: 3,90% ten opzichte van eind 2008: 3,66%) leidt tot een daling van de Voorziening pensioenverplichtingen (in 2009: 6,6 miljoen euro). De beleggingen, gewaardeerd tegen marktwaarde, zijn in meer of mindere mate gerelateerd aan ontwikkelingen van de rentestanden. Door de periodieke afstemming van beide ontwikkelingen wordt de dekkingsgraad nauwgezet gemonitord. Deze rentegevoeligheid is één van de actoren bij de bepaling van de (strategische) assetallocatie en de duratie van de portefeuilles. De duratie van de vast-rentende portefeuille bedraagt circa 5,5. Middels de rente overlay wordt het verschil in duratie met de verplichtingen (duratie verplichtingen 13,26) materieel afgedekt.

Gevoeligheidsanalyse:

Een daling van de marktrente van 1,0%-punt zou leiden tot een hogere verplichting ad € 184,4 miljoen en tegelijkertijd tot een hogere marktwaarde van de (vastrentende) beleggingen ad € 157,8 miljoen. Per saldo zou een dergelijke daling van de marktrente een verlagend effect op het eigen vermogen hebben van € 26,6 miljoen.

Zakelijke waarden risico

Mogelijke waardedalingen van beleggingen voor het vastgoed en de aandelen zijn in het hiervoor genoemde standaardmodel begrepen. Hiervoor wordt een gedifferentieerde berekening naar categorieën van markten en beleggingen uitgevoerd. Ter zake van het zakelijke waarden risico worden risico-inschattingen aan de hand van de in de markt gebruikelijke risicoparameters gemaakt. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer.

	2009		2008	
	€	%	€	%
<i>Verdeling zakelijke waarden per categorie:</i>				
Ontwikkelde markten (Mature markets)	458.414	80,6	326.001	76,7
Opkomende markten (Emerging markets)	4.320	0,8	2.837	0,7
Multimanagerfondsen	105.822	18,6	96.235	22,6
	568.556	100,0	425.073	100,0

Derivaten

Het zakelijke waarden risico is afgedekt door middel van aandelenopties en valutatermijntransacties.

Valutarisico

De pensioenverplichtingen luiden in euro's, de mogelijke risico's als gevolg van valutakoersontwikkelingen komen daarom alleen bij de beleggingen tot uitdrukking. Het valutarisico is voor nagenoeg 100% afgedekt. Zonder afdekking van valutarisico loopt het fonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Door meer dan 100% van het risico af te dekken loopt het fonds risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Het valutarisico wordt berekend aan de hand van een scenario waarbij

wordt uitgegaan van een waardedaling van de beleggingen in vreemde valuta van 20%. Het valutarisico is het totale negatieve effect op de waarde van alle beleggingen als gevolg van dit scenario. Afdekking van het valutarisico vindt plaats via derivatencontracten. Onderstaande tabel op deze pagina is op basis van de strategische dekking. Er zijn geen banksaldi meegenomen.

	2009		2008	
	€	%	€	%
<i>Zakelijke waarden naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	174.352	30,7	133.893	31,5
Amerikaanse dollar	269.460	47,4	178.960	42,1
Australische dollar	1.862	0,3	1.253	0,3
Canadese dollar	772	0,1	871	0,2
Britse pound sterling	42.129	7,4	37.259	8,8
Hongkongse dollar	8.095	1,4	6.061	1,4
Japanse yen	40.504	7,1	40.424	9,5
Singaporese dollar	1.651	0,3	605	0,1
Overige valuta	29.730	5,3	25.746	6,1
	568.556	100,0	425.073	100,0
<i>Zakelijke waarden naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	568.556	100,0	425.073	100,0

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijntransacties afgesloten. De post valutatermijntransacties bestaat uit de volgende transacties, omgerekend in euro per 31 december 2009:

in miljoenen euro	aankoop transacties	verkoop transacties	uiterlijke einddatum
euro	412.110		januari 2010
US dollar		-305.403	januari 2010
Japanse yen		-48.334	januari 2010
overige valuta		-69.724	januari 2010
	412.110	-423.461	

Het ongerealiseerde resultaat per balansdatum, berekend tegen de ultimo van het jaar geldende valutakoersen ad € 11,351 miljoen negatief staat vermeld in het verloop van de valutatermijncontracten.

Kredietrisico

Voornameijk wordt belegd via fondsen die aan de hand van mandaten gemanaged worden. Een van de aspecten daarbij is het beheersen van kredietrisico's. Bij het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

De portefeuille Vastrentende waarden bevat ook rechtstreekse beleggingen waarbij het kredietrisico mede met behulp van de Standard & Poor's rating wordt gemonitord. Onderstaand is een nadere toelichting opgenomen waaruit de verdeling van de portefeuille blijkt.

	2009		2008	
	€	%	€	%
<i>Rating vastrentende waarden:</i>				
AAA	161.745	23,1	259.080	42,0
AA	328.919	47,0	337.414	54,7
A	192.482	27,5	8.721	1,4
BBB	13.270	1,9	121	0,0
Lager dan BBB	69	0,0	74	0,0
Cash	0	0,0	0	0,0
Geen rating	3.770	0,5	11.779	1,9
	700.254	100,0	617.189	100,0
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd < 1 jaar	25.868	3,7	27.839	4,5
Resterende looptijd <> 5 jaar	114.697	16,4	124.225	20,1
Resterende looptijd >= 5 jaar	559.688	79,9	465.125	75,4
	700.254	100,0	617.189	100,0

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico). De omvang van het verzekeringstechnische risico is afhankelijk van het aantal deelnemers (hoe groter het aantal deelnemers, hoe lager het risico), de gemiddelde leeftijd van de deelnemers (hoe jonger het fonds hoe hoger het risico) en het karakter van de gehanteerde regeling.

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen.

De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

In het standaardmodel is de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico (S8) gelijkgesteld aan 0%.

	2009		2008	
	€	%	€	%
Zakelijke waarden				
<i>Verdeling zakelijke waarden per regio:</i>				
Europa	177.510	31,2	138.714	32,6
Noord-Amerika	229.781	40,4	179.298	42,2
Midden- en Zuid-Amerika	4.320	0,8	0	0,0
Azië	49.261	8,7	47.091	11,1
Oceanië	1.862	0,3	1.253	0,3
Multimanagerfondsen	105.822	18,6	58.717	13,8
	568.556	100,0	425.073	100,0
<i>Verdeling zakelijke waarden per sector:</i>				
Financiële instellingen	43.243	7,6	36.085	8,5
Informatietechnologie	45.605	8,0	33.948	8,0
Industriële ondernemingen	18.902	3,3	12.805	3,0
Niet-cyclische consumentengoederen	29.962	5,3	25.098	5,9
Cyclische consumentengoederen	43.157	7,6	27.679	6,5
Farmacie	48.238	8,5	49.709	11,7
Energie	18.082	3,2	7.078	1,7
Nutsbedrijven	6.134	1,1	4.320	1,0
Telecommunicatie	46.524	8,2	42.327	10,0
Basisindustrieën	23.921	4,2	12.284	2,9
Beleggingsfondsen	244.790	43,1	173.738	40,9
	568.556	100,0	425.073	100,0

Grote posten: zakelijke waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in zakelijke waarden

MSCI WORLD INDEX FUND B	33.453	5,9	0	0,0
MSCI US EQUITY INDEX FUND B	46.292	8,1	37.518	8,8
BLACKROCK IRELAND ETF MSCI WORLD	72.369	12,7	58.717	13,8

	2009		2008	
	€	%	€	%
Vastrentende waarden				
<i>Verdeling vastrentende waarden per regio:</i>				
Europa	700.254	100,0	617.189	100,0

Grote posten: vastrentende waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in vastrentende waarden

DUTCH GOVT 4.500 JUL 15 17	48.527	6,9	67.191	10,9
INI FI ALL GRADE FONDS	136.322	19,5	0	0,0
BLACKROCK EUR GOV BD IND FD FLX EUR SH CL	307.814	44,0	0	0,0
BARCLAYS GBL INV BGI EURO GOV BD IDX	0	0,0	282.039	45,7

Ultimo 2009 zijn door het fonds zelf geen beleggingen uitgeleend. Het fonds maakt in het beleggingsproces gebruik van beleggingsfondsen. Binnen deze fondsen wordt gebruik gemaakt van het uitlenen van effecten teneinde het fondsrendement te verhogen.

SPT maakt in overeenstemming met het strategisch beleggingsbeleid gebruik van derivaten voor beheersing van de valuta-, rente- en aandelenrisico's op totaalniveau. Dit zijn respectievelijk valutatermijncontracten voor de beheersing van valutarisico's, interest rate swaps en swaptions voor renteïmmunisatie en aandelenopties voor de beheersing van het aandelenrisico.

Onderstaande tabel geeft een nadere specificatie van de gehanteerde instrumenten op geaggregeerd niveau.

Omschrijving	Long Contract- omvang	Short Contract- omvang	Netto Contract- omvang	Actuele waarde
Beheersing renterisico				
Swap	488.000	-488.000	0	30.356
Swaption	574.000	0	574.000	29.067
Beheersing valutarisico				
Forwards	446.926	-458.277	412.110	-11.351
Beheersing aandelenrisico				
Opties	376.500	-232.500	144.000	34.663

Ter zake van de swaps, swaptions en aandelenopties bedroeg de waarde van de ontvangen zekerheden (collateral) ultimo 2009 € 111.205.582,32. De waarde van de gegeven zekerheid ultimo 2009 is nihil.

Utrecht, 6 mei 2010

Het bestuur

A.V. van Gool
voorzitter

J.A. van Bentum
secretaris

H. Donker

J.W. van Herwijnen

A.G.M. Naber

Overige gegevens

Resultaatbestemming

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar 2009 als volgt te verdelen:

	2009
Algemene reserve	-6.983
	-6.983

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Tandartsen en Tandarts-specialisten te Utrecht is aan Towers Watson B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Wet verplichte beroepspensioenregeling over het boekjaar 2009.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

In overeenstemming met de richtlijn "Samenwerking tussen accountant en actuaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen" heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens en de bevindingen van de accountant ten aanzien hiervan zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt voor mijn beoordelingswerkzaamheden heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds. De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen. Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een dekkingstekort.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, met uitzondering van de artikelen 126, 127 en 128.

De vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Tandartsen en Tandarts-specialisten is naar mijn mening slecht, vanwege het feit dat de technische voorzieningen niet volledig door waarden zijn gedekt.

Amstelveen, 6 mei 2010

drs. R. Westhoff AAG
verbonden aan Towers Watson B.V.

Aan: Bestuur van Stichting Pensioenfonds Tandartsen en Tandarts-specialisten

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2009 van Stichting Pensioenfonds Tandartsen en Tandarts-specialisten te Heerlen, bestaande uit de balans per 31 december 2009 en de winst-en-verliesrekening over 2009 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van het fonds is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van

materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van het fonds. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de entiteit heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Tandartsen en Tandarts-specialisten per 31 december 2009 en van het resultaat over 2009 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Utrecht, 6 mei 2010

KPMG Accountants N.V.

M.J. Vredenduin RA

Bijlagen

Beleggingsoverzichten

Overzicht belegd vermogen
(in duizenden euro)

	2009			2008		
	€	%	Norm	€	%	Norm
Zakelijke waarden						
Aandelen	475.880	35,4%	40,0%	347.570	26,3%	40,0%
Converteerbare obligaties	92.676	6,9%	10,0%	77.503	5,9%	10,0%
Totaal zakelijke waarden	568.556	42,3%	50,0%	425.073	32,2%	50,0%
Vastrentende waarden						
Staatsobligaties	469.156	34,9%	50,0%	549.041	41,6%	50,0%
Bedrijfsobligaties	214.542	15,9%		32.794	2,5%	
Leningen op schuldbekentenis	16.556	1,2%	0,0%	33.654	2,5%	0,0%
Totaal vastrentende waarden	700.254	52,0%	50,0%	615.489	46,6%	50,0%
Financiële derivaten						
Swaps	24.387	1,8%	0,0%	42.359	3,2%	0,0%
Valutatermijntransacties	-11.351	-0,8%	0,0%	25.612	1,9%	0,0%
Deposito's	0	0,0%	0,0%	1.700	0,1%	0,0%
Aandelenopties	34.663	2,6%	0,0%	141.213	10,7%	0,0%
Swaptions	29.067	2,2%	0,0%	68.956	5,2%	0,0%
	76.766	5,7%	0,0%	279.840	21,2%	0,0%
Totaal	1.345.576	100,0%	100,0%	1.320.402	100,0%	100,0%

Begrippenlijst

ABTN

Afkorting voor actuariële en bedrijfstechnische nota. In de ABTN wordt door het bestuur van een pensioenfonds uiteengezet welke actuariële en bedrijfstechnische opzet ten grondslag ligt aan een fonds. De ABTN (ook wel bedrijfsplan genoemd) gaat nader in op de organisatie van het fonds, de inhoud van de pensioenregeling, de financiële opzet (waaronder grondslagen), het beleidskader (toeslagen- en beleggingsbeleid) de sturingsmiddelen, de hoofdlijnen van het interne risicobeheersingssysteem alsmede de hoofdlijnen van de uitvoeringsovereenkomst.

Activa

Bezittingen van het pensioenfonds.

Actuariële grondslagen

Dit zijn de veronderstellingen die de actuaris gebruikt bij de vaststelling van de pensioenverplichtingen. Deze veronderstellingen hebben onder meer betrekking op de gehanteerde rekenrente, de sterftekansen en de kostenopslagen.

Actuaris

Een actuaris combineert economische en wiskundige technieken ten behoeve van de vaststelling van de benodigde koopsommen of premies en de verplichtingen van het fonds (vaststelling voorziening pensioenverplichtingen). Tevens verricht de actuaris risicoanalyses en studies met betrekking tot het afstemmen van verplichtingen en beleggingen.

Asset Liability Management-studie (ALM-studie)

Deze studie geeft inzicht in de toekomstige ontwikkelingen van de rechten en verplichtingen van een pensioenfonds en biedt een pensioenfondsbestuur de mogelijkheid diverse beleidsvariabelen (zoals beleggingsbeleid, premiebeleid en toeslagbeleid) in hun onderlinge samenhang te evalueren.

Autoriteit Financiële Markten

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is een bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan dat toezicht houdt op het gedrag van de gehele financiële marktsector. De AFM is toezichthouder op de pensioenfondsen voor zover het gaat om het effectentypisch gedragtoezicht.

Balansrisico

De risico's die het pensioenfonds loopt met betrekking tot beleggingen.

Beleggingsbeleid

Een pensioenfonds is verplicht om op prudente wijze te beleggen. Het beleggingsbeleid van een pensioenfonds is enerzijds gericht op het zoveel mogelijk uitsluiten van beleggingsrisico's en anderzijds op het behalen van een zo hoog mogelijk rendement. Bovendien moet de afstemming van beleggingen op de pensioenverplichtingen goed zijn: het pensioenfonds moet op elk moment aan haar uitkeringsverplichtingen kunnen voldoen.

Om optimaal aan deze uitgangspunten te voldoen is een juiste samenstelling van de beleggingsmix noodzakelijk, die met behulp van een ALM-studie kan worden vastgesteld.

Beleggingsmix

Verdeling van de beleggingen over zakelijke en vast-rentende waarden.

Beleidsregel Uitbesteding Pensioenfondsen

Voorschriften van De Nederlandsche Bank met betrekking tot de uitbesteding door pensioenfondsen van werkzaamheden aan andere organisaties.

Benchmark

Een maatstaf voor de beoordeling en vergelijking van de performance van beleggers onderling.

Certificerend actuaris

De certificerend actuaris, ook waarmede actuaris genoemd, is belast met de beoordeling van de financiële positie van het fonds. Hij geeft jaarlijks een actuariële verklaring af, waarmerkt de actuariële verslagstaten en stelt een rapport op ter onderbouwing van zijn oordeel.

Collateral

In onderpand gegeven zekerheden ter dekking van aangegane marginverplichtingen –dit betreft de verplichting van beleggers om een waarborgsom in geld of dekking in de vorm van effecten te storten bij hun bank of commissionair bij het schrijven van opties of andere afgeleide producten– welke voortkomen uit hoofde van de aangegane derivatenpositie(s).

Commodities

Een commodity is een beleggingsklasse en heeft betrekking op grondstoffen en bulkgoederen.

Compliance

Het toezien op de naleving van wettelijke regels en de gedragscode die het pensioenfonds zelf heeft opgesteld met het oogmerk reputatieschade te voorkomen.

Compliance-officer

De compliance-officer houdt toezicht op de deugdelijkheid en effectiviteit van interne regels en procedures en op de naleving van de gedragscode van het fonds.

Het bestuur van het pensioenfonds benoemt een compliance-officer. De compliance-officer vervult een onafhankelijke rol binnen het pensioenfonds.

Contante waarde

De waarde die op dit moment aanwezig moet zijn om, rekening houdend met rente-aangroei (rekenrente) en eventuele andere actuariële grondslagen, toekomstige pensioenbetalingen te kunnen verrichten.

Continuïteitsanalyse

Met een continuïteitsanalyse wordt beoordeeld of de financiële risico's voor een pensioenfonds zich, met inachtneming van een realistische schatting van de toekomstige ontwikkeling van de economie, op lange termijn binnen aanvaardbare grenzen bevinden. Het risico dat een fonds in de toekomst niet meer aan zijn verplichtingen of aan de eisen ten aanzien van het eigen vermogen zal kunnen voldoen, kan op deze manier in een vroegtijdig stadium worden onderkend. Daarnaast wordt de kracht van de verschillende beleidsinstrumenten en de ontwikkeling daarvan in kaart gebracht en wordt de consistentie in de toezegging, financiering en communicatie ten aanzien van toekomstige toeslagverleningen getoetst.

De continuïteitsanalyse heeft een toetsingshorizon van 15 jaar.

Converteerbare obligaties/Convertibles

Een converteerbare obligatie (ook wel convertible) is een obligatie die omgezet kan worden in aandelen.

Corporate governance

(Goed ondernemingsbestuur)

Beheer van en toezicht en controle op een onderneming, waarbij bestuurders verantwoording moeten afleggen aan de aandeelhouders. De beginselen van goed ondernemingsbestuur (commissie Tabaksblad) hebben model gestaan voor de Principes voor goed pensioenfondsbestuur.

Dekkingsgraad

Een maatstaf voor de solvabiliteit van een pensioenfonds. De dekkingsgraad is de verhouding tussen het aanwezige vermogen (AV) en de voorziening verplichtingen (VPV) van het fonds, uitgedrukt in een percentage:

$$\text{Dekkingsgraad} = \text{AV} / \text{VPV} \times 100\%$$

Hierbij is het aanwezige vermogen (AV): het totaal van de activa minus de kortlopende schulden.

Hierbij zijn de verplichtingen (VPV): de voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening.

Er is sprake van onderdekking als het aanwezig vermogen minder bedraagt dan het minimaal vereist vermogen. Het minimaal vereist vermogen bedraagt 105% in beginsel van de som van de voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening.

De Nederlandsche Bank

Bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan, dat de naleving van de Pensioenwet en de Wet verplichte beroeps-pensioenregeling bewaakt.

Derivaten

Afgeleide financiële instrumenten, dat wil zeggen financiële contracten, waarvan de waarde wordt afgeleid van een onderliggende waarde (bijv. een aandeel), een referentieprijs of een index (bijv. de AEX-index). De hoofdvormen van derivaten zijn opties, future-contracten en forward contracten. Ook valutatermijncontracten worden als derivaten aangemerkt.

Deterministisch model

Een model dat rekent met verwachte waarden. Aangezien SPT gebruik maakt van derivaten kan niet worden gerekend met een (vaste) verwachte waarde. De waarde van derivaten is immers afhankelijk van de onzekerheden in de markt. Voor de vaststelling van de continuïteitsanalyse en het herstelplan is rekening gehouden met deze onzekerheden, door gebruik te maken van een stochastisch model.

Duration

Aanduiding van de koersgevoeligheid van vastrentende waarden als gevolg van veranderingen in de rentestand.

Effectentypisch gedragtoezicht

Gedragtoezicht dat vooral betrekking heeft op de gedragingen van verantwoordelijke directies en besturen van financiële instellingen, zoals de naleving van gedragscodes, corporate governance e.d. Het gedragtoezicht wordt uitgeoefend door de Autoriteit Financiële Markten. Een ander onderwerp van aandacht van het gedrags-toezicht is de consumentenbescherming. Effectentypisch gedragtoezicht onderscheidt zich van prudentieel toezicht dat wordt uitgeoefend door De Nederlandsche Bank.

Fiduciaire advisering

Adviseur die het bestuur ondersteunt bij de uitwerking van haar bestuursverantwoordelijkheid op het gebied van de financiële aansturing van het fonds en de invulling van het beleggingsbeleid.

Financieel Toetsingskader (FTK)

Benaming van het nieuwe toezichtregime dat vanaf 1 januari 2007 van toepassing is op de financiële positie en het financiële beleid van pensioenfondsen. Het Financieel Toetsingskader (FTK) vervangt de Actuariële Principes Pensioenfondsen. Het FTK is opgenomen in de Pensioenwet en de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Forwards / FX forwards

Een future (of termijncontract) is een financieel contract tussen twee partijen die zich verbinden om op een bepaald tijdstip een bepaalde hoeveelheid van een product of financieel instrument te verhandelen tegen een vooraf bepaalde prijs. Men komt dus een transactie in de toekomst overeen. Verschil tussen een forward en een future is dat

een forward niet gestandaardiseerd is en "over the counter" (OTC) wordt verhandeld. OTC slaat op financiële transacties die niet via de beurs verlopen, maar die direct tussen twee partijen (meestal een bank en een tegenpartij, die ook weer een bank kan zijn) afgesloten worden.

Gedragscode

De gedragscode bevat voorschriften voor bestuurders en eventuele adviseurs van het pensioenfonds ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige, vertrouwelijke informatie. Deze informatie betreft voor een belangrijk deel de beleggingstransacties namens het fonds.

Generatietafel

Zie het begrip "sterftetafel".

Gerealiseerd resultaat

Resultaat na verkoop van de beleggingen.

Immunisatie van de rente

Het neutraliseren van de impact van renteveranderingen op de balans van het fonds.

Indexatie

Zie het begrip "toeslag".

Kansstelsels

Dit zijn veronderstellingen met betrekking tot onder meer sterfte- en arbeidsongeschiktheidskansen.

Marktwaaarde

Waarde van een beleggingsobject als het op dat moment verkocht zou worden.

Nabestaandenpensioen

Verzamelnaam voor weduwen-, weduwnaars-, partnerpensioen en wezenpensioen.

Nominale waarde of boekwaarde

De waarde waartegen activa en passiva op de balans zijn opgenomen.

Ongerealiseerd resultaat

Herwaardering van de beleggingen ultimo jaar. Dit resultaat wordt behaald na verkoop van de beleggingen.

Opties / Gekochte put-opties /

Geschreven call-opties

Een optie is een recht om tegen een vooraf bepaalde prijs binnen een afgesproken periode een bepaald goed te kopen of te verkopen. Een optie is een afgeleid product, ofwel een derivaat. De waarde van de optie is gebaseerd op de waarde van het onderliggende product, de looptijd, de bewegelijkheid van de prijs van de onderliggende waarde en de rente.

Wie een call-optie koopt krijgt daarmee het recht om een bepaalde onderliggende waarde binnen een gedefinieerde periode te kopen tegen een van tevoren vastgestelde prijs. Het bedrag waartegen de optie wordt verhandeld noemt met een optiepremie.

Wie een call-optie schrijft oftevel verkoopt verleent daarmee aan de koper het recht om een onderliggende waarde tegen een van tevoren vastgestelde prijs te kopen. De uitschrijver ontvangt als compensatie een bedrag per optie. De schrijver van de optie gaat bovendien zelf een verplichting aan de onderliggende waarde ook te leveren als daarom door de optiehouder gevraagd wordt.

De koper van een put-optie heeft een recht gekocht om een onderliggende waarde tegen een van tevoren afgesproken koers te verkopen. Iemand die bepaalde aandelen heeft en deze wil houden kan zich door koop van een geschikte put-optie dus "verzekeren" van de waarde van zijn aandelen gedurende de looptijd van de optie. Voor deze verzekering betaalt de koper een bedrag.

De verkoper van een put-optie verplicht zich een onderliggende waarde af te nemen tegen een van tevoren afgesproken prijs. Als vergoeding ontvangt de schrijver van de koper het premiebedrag.

Ouderdomspensioen

Pensioen bestemd voor de financiële verzorging van de pensioengerechtigde nadat deze de in de pensioenregeling omschreven pensioenleeftijd heeft bereikt.

Overlay

De combinatie van derivaten die het doel hebben de balans van het fonds minder gevoelig te maken voor veranderingen in de rente, wisselkoers of prijsveranderingen.

Overlevingstafel

Zie het begrip "sterftetafel".

Overlopende activa

Vooruitbetaalde kosten.

Overlopende passiva

Vooruitontvangen bedragen.

Overrente

Het positieve verschil tussen het beleggingsrendement van het fonds en de rekenrente.

Partnerpensioen

Pensioen dat wordt uitgekeerd aan de partner en eventuele ex-partner na het overlijden van de deelnemer of gepensioneerde.

Passiva

Schulden van het pensioenfonds.

Pensioenwet

De nieuwe wet die vanaf 1 januari 2007 de voormalige Pensioen- en spaarfondsenwet (PSW) vervangt.

Pension Fund Governance

De manier waarop het pensioenfonds is georganiseerd (structuur) en de verantwoordelijkheden worden uitgevoerd (processen). In het kader van Pension Fund Governance heeft de Stichting van de Arbeid aanbevelingen gedaan voor goed pensioenfondsbestuur. Deze waarborging voor goed bestuur (Principes voor goed pensioenfondsbestuur) is verankerd in de op 1 januari 2007 in werking getreden Pensioenwet en de Wet verplichte beroepspensioenregeling. Zie ook het begrip "Principes voor goed pensioenfondsbestuur".

Performance

Het rendement dat is behaald met de beleggingen.

Premievrije aanspraken

Indien het deelnemerschap aan een pensioenregeling eindigt, anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioenleeftijd, verkrijgt de gewezen deelnemer een premievrije aanspraak op ouderdomspensioen, partner- en wezenpensioen.

Principes voor goed pensioenfondsbestuur

Aanbevelingen van de Stichting van de Arbeid voor de besturen van pensioenfondsbestuur om te komen tot goed pensioenfondsbestuur. De principes voor goed pensioenfondsbestuur zijn verankerd in de Pensioenwet en de Wet verplichte beroepspensioenregeling. De principes hebben betrekking op de onderdelen: zorgvuldig bestuur, transparantie, openheid en communicatie, deskundigheid en functioneren van het bestuur, verantwoording alsmede intern toezicht.

Prudentieel toezicht

Bedrijfseconomisch toezicht dat zich met name richt op de handhaving c.q. waarborging van de financiële soliditeit van het pensioenfonds. Dit type toezicht berust bij De Nederlandsche Bank. Prudentieel toezicht onderscheidt zich van effectentypisch gedragstoezicht dat wordt uitgeoefend door de Autoriteit Financiële Markten.

Rekenrente

De rekenrente is het fictieve percentage dat het belegde vermogen wordt geacht op te brengen in de toekomst en waarvan bij de berekening van de contante waarde van de voorziening pensioenverplichtingen (VPV) wordt uitgegaan. In het Financieel Toetsingskader wordt de rekenrente bepaald op basis van de rentetermijnstructuur (marktwaarde).

Rentetermijnstructuur

De rentetermijnstructuur, of yield curve, is een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds. Een rentetermijnstructuur heeft doorgaans een stijgend verloop. Als iemand zijn geld voor een langere periode uitleent, eist hij normaliter een hogere vergoeding dan bij een lening over een korte termijn.

SAS70

Een SAS-70 is een audit, uitgevoerd door een auditor naar de opzet, het bestaan en de werking van interne controlemaatregelen bij een uitvoeringsorganisatie.

Een SAS-70-verklaring kan de uitbestedende partij en de onafhankelijke accountants helpen meer zekerheid te verkrijgen met betrekking tot de effectiviteit van de controlemaatregelen van de uitvoeringsorganisatie.

De SAS-70-verklaring omvat alle processen die de financiële jaarrekening van een pensioenfonds raken.

Solvabiliteit

Het vermogen om (nu en op termijn) aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen.

Sterftetafel

Statistisch overzicht met betrekking tot onder meer sterftetekans per leeftijd van een groep personen, zoals bijvoorbeeld alle mannen in de bevolking van Nederland. De meest recente Nederlandse sterftetafel is de tabel Gehele Bevolking Mannen (GBM), respectievelijk Gehele bevolking Vrouwen (GBV) in Nederland over de waarnemingsperiode 2000-2005. Deze sterftetafel is vastgesteld door het Actuarieel Genootschap; GBM en GBV 2000-2005 worden dan ook aangeduid als de AG-tafels.

Sterftetrend

Statistisch overzicht waarbij rekening wordt gehouden met de verwachte toekomstige verandering van de overlevingskansen. Met ingang van 1 januari 2007 moet de sterftetrend op grond van de Pensioenwet en de Wet verplichte beroepspensioenregeling (FTK) worden meegenomen bij de vaststelling van de verplichtingen en de actuaireel benodigde premie.

De sterftetrend is verwerkt in de AG-generatietafel 2050: in deze tabel wordt rekening gehouden met een toename van de overlevingskansen in de periode t/m 2050.

Strategische beleggingsportefeuille / Tactische beleggingsportefeuille

De strategische beleggingsportefeuille beschrijft de langetermijnverdeling van de bezittingen over de verschillende beleggingsobjecten. De tactische beleggingsportefeuille beschrijft de (eventuele) kortetermijnafwijking van de langetermijnverdeling.

Swaps / Swaptions

Een swap is een derivaat waarbij een partij een bepaalde kasstroom of risico (bijvoorbeeld rente) wisselt tegen dat van een andere partij. Deze twee componenten worden ook wel de "poten" (legs) van de transactie genoemd. De uitdrukking is afkomstig van het Engelse werkwoord "to swap" (ruilen, omwisselen). Swaps zijn derivaten, dat wil zeggend dat het afgeleide producten zijn. Een swaptions is een optie om een swap aan te gaan.

Toeslag

Een toeslag is een verhoging van een ingegaan pensioen of een aanspraak op pensioen, gebaseerd op een in het pensioenreglement omschreven toeslagregeling.

Total return

Het totaalrendement op beleggingen zijn de directe en de indirecte beleggingsopbrengsten.

Uniform Pensioenoverzicht

Het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) informeert een (gewezen) deelnemer en zijn/haar eventuele partner over zijn/haar huidige en toekomstige pensioensituatie. Alle pensioenfondsen en verzekeraars gebruiken hetzelfde UPO. Hierdoor zijn de bedragen uit de overzichten makkelijk vergelijkbaar. Ook kunnen de bedragen uit de verschillende overzichten eenvoudig bij elkaar worden opgeteld.

Valutarisico

Het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

Vastrentende waarden

Beleggingen met een vaste looptijd en een overeengekomen plan van rente en aflossing, zoals obligaties. Andere vormen van vastrentende waarden zijn onderhandse leningen en hypotheekleningen.

Verantwoordingsorgaan

Orgaan waaraan het bestuur van het pensioenfonds jaarlijks verantwoording moet afleggen. In dit orgaan (vanaf 1 januari 2008 op grond van de Pensioenwet en de Wet verplichte beroepspensioenregeling verplicht in te stellen) zijn de deelnemers en de pensioengerechtigden vertegenwoordigd.

Visitatiecommissie

Het instellen van een visitatiecommissie is één van de vier opties in de Principes voor goed pensioenfondsbestuur om invulling te geven aan het intern toezicht op pensioenfondsen.

Indien een visitatiecommissie wordt benoemd, dient deze tenminste één keer in de drie jaar het functioneren van het bestuur te beoordelen. Deze commissie bestaat tenminste uit drie onafhankelijke deskundigen.

Volatieler verloop

Onder FTK vertoont de voorziening een volatieler ofwel meer fluctuerend verloop dan voorheen omdat pensioen-aanspraken niet langer tegen een vaste rekenrente contant worden gemaakt, maar tegen een actuele marktrente. Deze marktrente is onderhevig aan marktschommelingen en zal dus door de tijd zal variëren.

Volatiliteit

De beweeglijkheid van beurskoersen.

Voorziening pensioenverplichtingen (VPV)

Het op de balans opgenomen bedrag waarover een pensioenfonds moet beschikken om er zeker van te kunnen zijn dat, samen met de nog te ontvangen premies, voldaan kan worden aan de pensioenverplichtingen

Wet verplichte beroepspensioenregeling

De pensioenwetgeving die geldt voor beroepspensioenfondsen.

Wezenpensioen

Een tijdelijke uitkering die kan worden toegekend aan de kinderen, die de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde bij overlijden nalaat en die ten tijde van dat overlijden jonger zijn dan 18 jaar, dan wel studierend of invalide zijn én jonger zijn dan 27 jaar.

Zakelijke waarden

Aandelen en onroerende zaken. Onder onroerende zaken wordt verstaan beleggingen in onroerend goed, zoals kantoren, winkels en woningen. Deze kunnen zowel op directe wijze geschieden als op indirecte wijze door belegging in al dan niet beursgenoteerde beleggingsfondsen.

